

-Daw B 21-

UNSF

JOSEPHI JACOBI PLENCK,
Chirurgiæ Doctoris, nec non Chirurgiæ, Anatomes,
atque Artis obstetriciæ Professoris Cæsareo-regii, pu-
blici ac ordinarii in Cæsareo-regia Universitate
Tirnaviensi.

DOCTRINA

DE

MORBIS CUTANEIS

Qua hi morbi in suas classes, genera &
species rediguntur.

INST. MED. F. M.

T. M. Mures

Bib. 1818

Inv. Nr.

84.867

02 JUL 2006

4. N 925.

V I E N N Æ,
APUD RUDOLPHUM GRÆFFER.

1 7 7 6.

V I R O

PERILLUSTRI, EXPERTISSIMO,
DOCTISSIMO, AC CELEBERRIMO

JOANNI ALEXANDRO
BRAMBILLA

SAC. CÆS. REG. . APOST. MAJESTAT.

CHIRURGO PRIMARIO

NEC NON

ACADEMIÆ BONONIENSIS SCIEN-
TIARUM

S O D A L I

Hoc qualecunque opusculum in amicitiaë,
observantiaëque monumentum.

DEDICAT ET CONSECRAT

AUTHOR.

P R Æ F A T I O.

Morborum, qui cutem humanam affligunt multitudo, atque varietas, caussarum, a quibus ii proveniunt, obscuritas, & quæ inde nascitur sanandi difficultas, diversitasque, hanc medicinæ, chirurgiæque doctrinam tyronibus difficillimam & vix extricabilem reddidere. Authores demum, quos consultum adire licet, pauci sunt, quorum alii hoc, licet omnis ævi frequens morborum genus, nisi citissimo tetigere calamo; alii vago ac non constanti nominum usu diagnosim, curandique rationem effecere incertam.

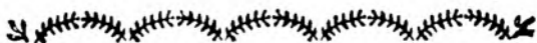
Hæc sunt, quæ me impulerant, ut hanc vastam indigestamque horum morborum molem in systema redigere adlaborarem. Opusculum hoc, quod in usum meorum Auditorum concinnaveram centum & quindecim genera complectitur affectuum cutaneorum; morbos chronicos

diligenter descripsi, exanthematum autem febrilium solam adjeci differentiam & diagnosim, qua a se & a similibus distinguantur; curatio enim exanthematum febrilium in sola sanatione febris, a qua proficiunt, consistit, quæ ad aliam pathologiæ spartam pertinet.

Multum equidem, gratus fateor, celeberrimis viris, qui nuper generica morborum systemata condidere, SAUVAGESIO, LINNÆO, VOGELIO, MAGBRIDIO, CULLENIO, SAGARO debeo, quorum systematibus sæpe cum uberrimo fructu usus sum, nec tamen superfluum me navasse operam opinior, si ea attendas, quæ adjeci, correxi, dilucidavi.

CLASSES

MORBORUM CUTANEORUM.

- I. CLASSIS MACULÆ, *die Flecke.*
- II. ——— PUSTULÆ, *die Eiterblattern.*
- III. ——— VESICULÆ, *die Wasserblattern.*
- IV. ——— BULLÆ, *die Blasen.*
- V. ——— PAPULÆ, *die Knoten.*
- VI. ——— CRUSTÆ, *die Rauden.*
- VII. ——— SQUAMÆ, *die Schuppen.*
- VIII. ——— CALLOSITATES, *die SchwülLEN.*
- IX. ——— EXCRESCENTIÆ CUTANÆ, *die Hautgewächse.*
- X. ——— ULCERA CUTANEA, *die Hautgeschwüre.*
- XI. ——— VULNERA CUTANEA, *die Hautwunden.*
- XII. ——— INSECTA CUTANEA, *die Hautinsekten.*
- XIII. ——— MORBI UNGUIUM, *die Nägelkrankheiten.*
- XIV. ——— MORBI PILORUM, *die Haarkrankheiten.*

GENERA ET SPECIES MORBORUM CUTANEORUM.

CLASSIS I. MACULÆ.

Maculæ fuscae.

Lentigo, *die Sommersprosse.*

Ephelis, *die Leberflecke.*

Fuscedo cutis, *die braune Haut.*

Flavedo cutis, *die gelbe Haut.*

Maculæ rubræ.

Gutta rosacea, *der Kupferbandel.*

Stigma, *der rosbe Punkt.*

Erythema, *die Hautröthe.*

Lichen, *der Zisserich.*

Morbilli, *die Kindsflecken.*

Scarlatæ, *der Scharlachauschlag.*

Urticata, *der Brennesselauschlag.*

Maculæ venereæ, *die venerische Flecke.*

Esseræ, *die flache rosbe Flecke.*

Ptydraciæ, *die erbobene rosbe Flecke.*

Rubedo cutis, *die rosbe Haut.*

Maculæ lividæ.

Ecchymoma, *der blaue Flecke.*

Livor cutis, *die schwarzblaue Haut.*

Vibex, *der Streif.*

Maculæ scorbuticæ, *die Scharbocksflecke.*

Maculæ gangrænosæ, *die Brandflecke.*

Petechiæ, *die Petechen.*

Maculæ nigrae.

Melas, *der schwarzgefleckte Ausfaez.*

Melasma, *der schwarze Flecke.*

Noma, *der Kinderbrand, oder Todsenwurm.*

Nigredo cutis, *die schwarze Haut.*

Maculæ albæ.

Alphos, *der weißgefleckte Ausfaez.*

Albor cutis, *die weiße Haut.*

Pallor cutis, *die bleiche Haut.*

Maculæ incerti coloris.

Maculæ maternæ, *die Muttermable.*

Maculæ artificiales, *die gekünstelte Flecke.*

Cutis variegata, *die gefleckte Haut.*

Cutis fucata, *die geschminkte Haut.*

Cutis unctuosa, *die glänzende Haut.*

CLASSIS II. PUSTULÆ.

Pustulæ, *die Eiserfinnen.*

Scabies, *die Krätze.*

Variolæ, *die Kindspocken.*

Varicellæ, *die unächren Kindspocken.*

Terminthus, *die Erbsenblässern.*

CLASSIS III. VESICULÆ.

Sudamen, *die Schweißblässern.*

Miliare, *die Frisfelblässern.*

Hydatis, *die Wasserblasen.*

Vesiculæ cristallinæ genitalium, *die Crystallblässern der
Schaamsheile.*

Uritis, *die Brennblässern.*

Zona ignea, *die Feuergürtel.*

CLASSIS IV. BULLÆ.

Phyma, *die Eizerblasen.*

Bullæ, *die Wasserblasen.*

Pemphigus, *der Bläsenausschlag.*

CLASSIS V. PAPULÆ.

Vari, *die Finnen.*

Grutum, *der Gries.*

Herpes, *die Flechte.*

Cutis asserina, *die Gänshaut.*

Tuberculum, *der Knote.*

Phygethlon, *die rotte Knoten.*

Elephantiasis, *der Elefantenausatz.*

CLASSIS VI. CRUSTÆ.

Crusta, *die Raude.*

Eschara, *der Schorf.*

Scabies capitis, *die Kopfraude.*

Cruita capitis neonatorum, *der Kneis.*

Crusta lactea, *der Milchgründ.*

Tinea, *der Gründ.*

Lepra, *der Ausatz.*

Mentagra, *der Kieferaussatz.*

Malum mortuum, *das todt Uebel.*

Exanthema labiale, *der Lippenauschlag.*

Exanthema subaxillare, *der Achselhöblauschlag.*

CLASSIS VII. SQUAMÆ.

Furfuratio, *die Hautkleien.*

Desquamatio, *das Abschuppen der Haut.*

Exuvia epidermidis, *der Abgang der Oberhaut.*

Porrigo, *der Kleiengründ.*

Impetigo, *der Kleienausatz.*

Ichthyosis, *der Fischebuppenausatz.*

Tyriasis, *der Schlangenausatz.*

Asperitas cutis, *die Raubigkeit der Haut.*

Rugositas cutis, *die Runzeln der Haut.*

CLASSIS VIII. CALLOSITATES.

Callus, *die Schwülle.*

Cicatrix, *die Maser.*

Clavus, *das Hühneraug.*

CLASSIS IX. EXCRESCENTIÆ CUTANEÆ.

Verruca, *die Warex.*

Cornua, *die Haubörner.*

Hystricismus, *der Sechelaussatz.*

Condyloma, *die Feigwarze.*

Frambæsia, *der Schwammförmige Aussatz.*

CLASSIS X. ULCERA CUTANEA.

Excoriatio purulenta, *die Hautschwûrung.*

Intertrigo, *der Fras.*

Aphthæ, *die Mundschwûmchen.*

Fissuræ, *das Hautausspringen.*

Rhagades, *die Hautschrunden.*

CLASSIS XI. VULNERA CUTA- NEA.

Excoriatio eruenta, *die Hautausschôrfung.*

Scissura, *der Schnitt.*

Pressura, *der Zwickel.*

Morsus, *der Biss.*

Punctura, *der Stieb.*

Ictus ab insecto, *der Insekten Stieb.*

CLASSIS XII. INSECTA CUTA- NEA.

Phthiriasis, *die Lausucht.*

Helmintiasis, *die Hautwurmsucht.*

Malis, *die Insektengeschwülste.*

Crinones, *die Misesser.*

CLASSIS XIII. MORBI UN- GUIUM.

Seline, *der weisse Nagelflecke.*

Ecchymoma, *der blaue Nagelflecke.*

Gryphosis, *die Nagelkrümmung.*

Fissura unguium, *der Nagelspalt.*

Tinea unguium, *der Nagelgründ.*

Mollities unguium, *die Weichheit der Nägel.*

Scabrities unguium, *die Höckerichkeit der Nägel.*

Pterigium unguis, *das Nagelfell.*

Arctura unguis, *der Nagelzwang.*

Deformitas unguis, *die Ungestalttheit der Nägel.*

Lapsus unguis, *der Abfall der Nägel.*

CLASSIS XIV. MORBI PILORUM.

Alopecia, *der Haarausfall.*

Calvities, *der Kahlkopf.*

Hirsuties, *die Haarigkeit.*

Xerastia, *die Dünghaarigkeit.*

Trichoma, *der Wickelzopf.*

Fissuræ capillorum, *die gespaltsere Haare.*

Canities, *der Graukopf.*

D E

MORBIS CUTANEIS GENERATIM.

Morbi qui cutem ejusque partes infestant, *cutanei* vocantur.

Hi dividi solent

1. in *acutos*, qui cum febre erumpunt, & cum illa evanescent.
2. in *chronicos*, qui sine febre sunt & ut plurimum diu durare assuescunt.

Ast facilioris intellectus gratia omnes morbos cutaneos in sequentes, a morbi indole petitas, XIV. divido classes.

CLASSIS I. MACULÆ.

Sunt locales coloris nativi mutationes in cute.

SEDES materiæ morbosæ intra cutem & epidermidem in reticulo celluloso epidermidis est

COLOR macularum est varius, ruber, fuscus, lividus, niger, albus.

Demum hæ maculæ vel *solitariae*, vel *agminate* erumpunt.

CURATIO pro materiæ morbosæ diversitate diversa est.

SPECIES macularum sunt sequentes.

LENTIGINES.

Sunt maculæ fuscæ, quæ colore, figura & magnitudine lentes referunt.

PARTES foli expositæ, ut facies, dorſa manuum, rarius antica crurum superficies, his maculis affici solent.

Puellas albidas cum ruffis capillis maxime aggreditur lentigo. Æstate augentur, & hieme decrescunt hæ maculæ.

Cum autem lentigo in partibus non insolatis etiam oriatur, & moniales, foli non expositas, etiam afficiat, atque ulcera in lentiginosis cacoetha sæpe evadant, hinc peculiaris cacochymia *causa* lentiginis esse videtur.

CURATIO. Cum specificum cacochymię lentiginosæ remedium adhuc ignoretur, hinc depurantia generalia *interne* adhibeantur. Serum lactis tamarindinatum & juscula ex chærophyllo & aliis herbis hepaticis, utilia deprehendi.

Externe. Aqua fabarum, aqua cosmetica HARTMANI, pasta amygdalarum amararum, lac sulphuris, aqua phagædenica, & solutio vitrioli albi laudatur.

EPHELIS.

Est macula fusca, lata, solitaria vel agminata.

SPECIES ephelidum sunt.

I. **EPHELIS SOLARIS**, quæ in facie & manu ab insolatio-

lacione in teneris puellis observatur. *Præcaveatur* umbraculis, pileo magno, chirothecis. *Curatur* lavatorio ex oxycrato, aqua camphorata, petrosellino in aqua frigida macerato, pasta amygdalarum.

2. EPHELIS IGNEALIS. Post cutis ambustionem remanet, etiam in feminarum tibiis & femoribus observatur, quæ hyeme foculos pedibus supponunt. Etiam a vesicatorio, si cuticula aufertur, sæpe fusca & lata macula remanet. *Curatio* a tempore expectanda.
3. EPHELIS GRAVIDARUM. Maculæ fuscæ, solitariae, palmam latæ, frontem præcipue afficientes, in gravidis observantur, quas *maculas gravidarum* vocant. Hæ maculæ post partum evanescent.
4. EPHELIS HEPATICA. In virginibus difficulter menstruantibus, & quandoque in viris hæmorrhoidæ cæca laborantibus, & in aliis, quibus hepar afficitur, observantur hæ maculæ, quas etiam *hepatizon* dicunt.
Curatio exigit ut fluxus retentus restituatur. *Externe* applicantur, quæ in lentigine & ephelide solari laudantur.
5. EPHELIS NEUNATORUM. Est macula lutea, quæ hinc inde in infantibus neunatis observatur. *Curatur* ut icterus.

FUSCEDO CUTIS.

Est fuscedo non maculosa, sed diffusa per faciem, manus, vel totum corpus.

SPECIES fuscedinis sunt.

1. **FUSCEDO ÆTATIS.** Albedo infantum intra aliquot menses in subluteum vel subflavum colorem abit. Viris plerisque, senibus autem omnibus cutis fusca fit.

2. **FUSCEDO SOLARIS.** Solis ardor in saturando corporis colore magnam vim habet. Europæis candidis pars frontis pileo tecta, aut pars brachii, vestibus contenta, a reliqua nuda facie nudaque manu distat. Milites multa experti, & peregrinatores, qui calidissimas regiones frequentarunt, e terris remotis faciem fuscam vel atram referunt, quam successive in patria iterum amittunt. Et semine in Asia, gynæcæis reclusæ, manent albæ.

In climate calidissimo fusci sunt æuropæi, & in Europa æthiopes aliquantum albidiores fiunt.

3. **FUSCEDO NATIVA.** Æthiops cum albo homine mulattos flavos gignit, qui etiam prodeunt, simulatti cum mulattis rem habeant. Si vero mulatti cum albo coiverunt, fetus prodit europæo propior, & post quartam generationem homo ab europæo non diversus.

Si vero cum æthiophe rem habeant mulatti æthiopi propior generatur proles, & post quartam generationem verus redit æthiops. Demum in multis æuropæis feminis regio pubis & areolæ mammarum fuscæ, subinde nigricantes sunt.

Curatio fulcedinis a remediis *cosmeticis* expositari, rarissime obtineri potest.

FLAVEDO CUTIS.

Est cutis flavedo in tota facie vel toto corpore.

1. FLAVEDO ICTERITIA ab ictero seu bile, in sanguinem redeunte, pendet. V. *Icterus*.
2. FLAVEDO A SUGILLATIONE. Ecchymosis livida quamprimum resolvi incipit, flavescit; solitarii enim globuli sanguinis multo sero diluti flevescunt.
3. FLAVEDO NATIVA, in mediterraneis æthiopiæ locis flavæ sunt gentes integræ.

GUTTA ROSACEA.

Est Corymbus macularum rubrarum in facie & naso. SPECIES guttæ rosacæ sunt 5.

1. GUTTA ROSACEA SIMPLEX est rubedo nasi & partium adjacentium absque omni asperitate, efflorescentia, pruritu & desquamatione, diu permanens. *Curatur* purgantibus.
2. GUTTA ROSACEA BACHIALIS. Format maculas rubras

rubras, aliquantum elevatas, & furfuraceas, vini potatoribus est familiaris, & nasum eorum tuberosum reddit. Quandoque brachia, collum & pectus; & quandoque aquæ potatores hic morbus aggreditur.

Curatio est difficillima. Abforbentia, herbæ alcaliscentes, aqua selterana, juscula millepedum, viperarum, cancrorum, testudinum, succi antiscorbutici cum purgantibus adhibeantur.

Externe aqua vegetomineralis, petroselinum maceratum, aqua phagædenica tentari potest. Sed cave ne acrimonia repellatur.

3. **GUTTA ROSACEA HERPETICA.** Est pruriens, vesiculosa & furfurascens. *Curatur ut herpes.*
4. **GUTTA ROSACEA SYPHILITICA** signa luis venereæ habet, vide *maculas venereas.*
5. **GUTTA ROSACEA LACTENTIUM.** In lactentibus maculæ rubræ circa genas & labia oriuntur in cujus centro foramen fuscum & siccum apparet. Hæ maculæ diu permanent, aliquando in crustam lacteam abeunt, at non semper. V. *Crusta lactea.*
6. **GUTTA ROSACEA VARIOLOSA.** Maculæ rubræ in genis post variolas toleratas sæpe per medium annum remanent. Evanescent suasponte.

STIGMA.

Est punctum coloris coccinei, in facie vel alia parte.

SPECIES sunt 3.

1. STIGMATA NATIVA incurabilia sunt.
2. STIGMATA RUBRA, quæ subinde subito in facie a violenta *russi* vel *vomicu* oriuntur, sua sponte evanescent, sic etiam a *scorbuto*, a supprellis *menstruis*, talia rubra stigmata in toto corpore vel in una solummodo parte observantur.
Curatio exigit ut morbus cujus hæc stigmata symptoma sunt, curetur.
3. STIGMATA NIGRA a pulvere pyrio in faciem exploso, exigunt, ut granula pulveris denticalpio eximantur.

ERYTHEMA.

Est cutis macula rubra, solitaria, magna & topica, non ut erysipellas per totam partem diffusa.

SPECIES sunt

1. ERYTHEMA AB IGNE. Macula rubra igne inducta optime curatur si ardor aqua frigida sopiatur, & dein unguentum plumbatum applicetur.
2. ERYTHEMA A GELU. Est rubor cum levi tumore glabro & splendente, ad mutationem aeris hyeme pruriens. Nasum, digitos manuum & pedum atque calcaneos afficit. Fri-

gus extrahitur nive vel aqua frigida, rubor curatur unguento ad perniones.

3. **ERYTHEMA AB ATTRITU.** Rubedo clunium in equitantibus, rubedo manuum in operariis & pedum in peditibus huc pertinet. *Curatur* applicato sevo recenti, butyro cacao aut unguento plumbato.
4. **ERYTHEMA A DECUBITU** in regione coccygis, & o.ſis ſacri, ægrorum diu decumbentium, obſervatur. *Curatio* exigit corium molle & pulvinaria excavata, quibus lumbi & femora ſuſtineantur, ne coccyx a lecto prematur; rubor loci unguento plumbato vel linimento ex albumine & ſpiritu vini tegatur. Idem fiat ſi ſub ſanatione fracturæ cruris a decubitu erythema in *calcaneo* pedis oriatur.
5. **ERYTHEMA AB ICTU INSECTI.** Preſentiſſimum remedium eſt applicatio aquæ frigidæ vel petrofellini in aqua macerati.
6. **ERYTHEMA AB APPLICATIS ACRIBUS**, ut veſicatorio, ſynapiſmo, urtica. *Curatur* butyro non ſalito.
7. **ERYTHEMA VOLATICUM GENARUM** eſt ſubitaneus rubor genarum & faciei, qui brevi iterum evaneſcit. Obſervatur in verminofis, hſtericis, in verecundia & inſtante menſtruatione, nec non in lactentibus, ab ira nutricis.

8. **ERYTHEMA FEBRILE.** Erythema nasi rigricans & pustulosum in febris malignis mortis instantis signum est, vide *Necrosis*. Erythema circa nares in febris non malignis diarrhæam præfagit.

9. **ERYTHEMA AB INTERTRIGINE V. intertrigo.**

10. **ERYTHEMA COMPLICATUM CUM ALIO MORBO.** Est rubor, qui tumoribus scirrhis, œdematosis, vulneribus, ulceribus antiquis, fracturisque supervenit. *Curatur* aqua vegeto-minerali. Erythema ab inciciente *spina venosa* subinde unguento neapolitano discutitur.

LICHEN.

Est macula solitaria, rubra, aspera, sicca, admodum pruriens, quæ in tenuissimum fufurem solvitur.

CAUSA est peculiaris acrimonia. *Curatur* ut *imperigo*, cujus levisima esse videtur species. *Externe* saliva jejuna aut unguento helleborato vel ex mercurio præcipitato rubro vel albo macula fricari debet.

MORBILLI.

Sunt exanthema febrile, quod maculas parum elevatas, rubras, uniformes, in tenuissimam fufurationem abeuntes, format, atque symptomatum catarrhosorum præludium habet.

ERUMPENTES morbilli stigmata rubra, elevata, pulicum morsus æmulantis, exhibent.

De miasmate morbilloſo & de *curatione morbillorum*
vide *Auſtores* qui *febrem morbilloſam* deſcribunt.*

SCARLATÆ.

Sunt exanthema febrile, quod maculas multo latiores quam morbilli, ruberrimas, irregularis formæ, prurientes, in deſquamationem abeuntes, ſine præluſio catarrhali format.

V. *Auſtores*, qui de *febre ſcarlatina* ſcripſerunt.

URTICATÆ.

Sunt exanthema febrile quod cum leviffima febre erumpit atque maculas parum elevatas, rubras, valde prurientes, & ardentes, cum minimis punſis elevatis, qualia a foliis urticæ excitari ſolent, format.

Illud ſingulare habent maculæ *urticatae*, quod in frigido magis emergant, & in calido evaneſcant.

De *curatione* vide *Authores*, qui de *febre urticatam* deſcribunt.

MACULÆ VENEREÆ.

Sunt maculæ, quæ a *viru venereo* proveniunt.

B 4

Sunt

* *Illuſtriſſimi L. Baronis DE STÖRCK Unſerricht für die Feld- und Landwundärzte. & Cl. Profefſ. VOGEL præleſiones de præcipuis corporis humani morbis.* Hi duo magni viri nervoſe exanthemata febrilia pertractarunt.

Sunt maculæ duræ, circulares, rubræ, parum elevatae cum margine calloso, albido, quæ in lue confirmata in fronte, circa tempora & in thorace efflorescunt.

Circa frontem formant sic dictam *coronam veneream*, *Curantur* interno usu mercurialium & antivene-reorum. *Externe* aqua phagædænica aut mercuriali lavari debent.

ESSERÆ.

Sunt maculæ coloris rubri, sed latæ, discretæ, splendentes, glabræ, ardentes, ac prurientes, planæ, *non elevatae* ut maculæ urticatæ, in manibus & facie ut plurimum *sine febre* erumpentes.

Subinde in calore lætissime efflorescunt, & in frigore se subducunt, subinde quod mirum est, recte contrarium obvenit.

CURATIO exigit lenia purgantia, dein diaphoretica & diluentia dentur.

PSYDRACIÆ.

Sunt maculæ rubræ in latam ac superficialem vesicam quasi elevatae,

SPECIES sunt.

- I. **PSYDRACIÆ SPONTANÆ**, quæ etiam *porcellanae* dicuntur, sunt maculæ coloris rosei, solitariae, pollicaris diametri, in pectore & brachiis

chiis, aliisque partibus tectis subito erumpentes & recedentes. *Curatio* exigit purgans antiphlogisticum. Evanescent sine suppuratione aut desquamatione, sola resolutione.

2. **PSYDRAICA URTICATA.** Urtica urens, cactus, phaseolus & aliæ plantæ, hanc psydriam excitant, si manu tangantur.
3. **PSYDRACIA A PUNCTURA INSECTORUM,** a vespa, culice & aliis insectis tales psydriæ oriuntur, quæ aquæ frigidæ applicatione optime curantur. *V. Ictus ab insecto.*

RUBEDO CUTIS.

Est rubedo non maculosa sed diffusa per totum corpus vel faciem totam, aliamve partem.

1. **RUBEDO A VERECUNDIA.** Vasa cutanea genarum a pudore dilatantur ut in inflammatione.
2. **RUBEDO A GELU.** A frigore facies manusque ruberrimæ evadunt, sunt qui hanc rubedinem sæpe per totum tempus vernale non amittunt. *Curatur* unguento ad perniones.
3. **RUBEDO A VERNICE.** Sineses, qui verticem ex arbore *Rhus* extrahunt, intra 24 horas universali rubore inficiuntur. *Curatur* hic morbus ut universalis inflammatio.
4. **RUBEDO A VENENIS.** Esus baccarum *arropa* & *squali canicula* intensam rubedinem per totum

corpus diffusam excitat. *Curatur* emetico ,
dein oxymel vel acetum detur.

5. RUBEDO A PLETHORA, si homines plethorici exercitio vel calore vel spirituositas nimium se commovent , in facie & toto fere corpore rubent. *Curantur* venæsectione.

6. RUBEDO NATIVA. In India incolæ insularum Philippinarum sunt atrorubri , & Patagones colorem cupri nativum habent. Etiam in nostris regionibus neunati infantes saturate rubent at paulatim expallescent.

ECHYMOMA.

Est macula livida , plana vel tumida , successu temporis flavescens , & evanescens , a contusione nata.

SPECIES sunt.

1. ECCHYMOMA VIOLENTUM, quod ex prægræsa contusione , oritur. *Curatur* venæsectione & oxycrato spirituosio , aut fomento resolvente.

2. ECCHYMOMA A VENÆSECTIONE. Altero vel tertio die post venæsectionem sæpe tota interna antibrachii superficies latissima macula livida suffusa invenitur. *Curatur* prior species

3. ECCHYMOMA A DECUBITU , quod in cadaveribus & in ægrotis diu decumbentibus in dorso & clunibus sæpe observatur.

4. Ec-

4. **ECCHYMOOMA SPONTANEUM**, quod sine contusione aut scorbuto nascitur. Feminis quibus catamenia suppressa sunt sæpe supervenit. *Curatio* est in omnibus ut in ecchymotate violento.

LIVOR CUTIS.

Est livor non maculosus sed totam partem occupans.

1. **LIVOR A STRANGULATIONE.** Facies nigro livore sugillatur in suspensis fune, in suffocatis, & in neonatis, quibus collum funiculo umbiliculi contortum fuit. *Curatur* ut ecchymoma violentum; in infantibus e funiculo umbilicali emittatur sanguis.
2. **LIVOR FEBRILIS.** In paroxysmo frigoris febrilis & etiam a frigore aeris tempore hyemali digiti & ungues livent. Hicce autem livor sua sponte evanescit.

VIBICES.

Sunt striæ longæ, lividæ vel coccineæ, quales a flagellis relinquuntur.

- **SPECIES vibicum** sunt.

1. **VIBEX A FLAGELLO**, curatur ut ecchymoma violentum.
2. **VIBEX SCORBUTICA**, vide *maculas scorbuticas*.
3. **VIBEX FEBRILIS**, in febribus putridis observantur tales striæ, *curantur* ut petechiæ.

4. Vi-

4. **VIBEX A PANARITIO.** Bis vidi striam rubram a digito inflammato in antibrachium usque pergentem, quæ inciso tumore evanuit.

MACULÆ SCORBUTICÆ.

Sunt maculæ lividæ, quæ a *scorbuto* proveniunt.

In cruribus scorbuticorum non solum maculæ *palmares* lividæ aut rubentes, sed etiam *parvæ* ut *petechiæ*, & *longæ* ut *vibices* observantur.

Noscuntur ex reliquis signis scorbuti & *curantur* antiscorbuticis.

MACULÆ GANGRÆNOSÆ.

Sunt maculæ, quæ a *gangræna incipiente* oriuntur.

Hæ maculæ sunt lividæ vel nigræ, insensiles, in *gangræna humida* molles, in *gangræna sicca* duræ sunt. In febribus malignis & putridis sæpe tales maculæ cum lethali omine observantur. *Curatio* exigit antiseptica vide *Doctrinam de gangræna*.

PETECHIÆ.

Est exanthema febrile, quod maculas, pulicum moribus magnitudine & colore similes, format.

Differunt a veris pulicum moribus, quod careant stigmate aculei, a pulice infixi, & quod diutius durent, pulicum enim morsus ultra 24 horas non persistunt.

Petechiæ febriles a *scorbuticis petechiis* differunt, quod priores febrem putridam cum lateritio linguæ rubore comitem habeant. Sic etiam

COLOR petechiarum est varius. *Rubra* petechiæ boni moris plerumque esse solent, *purpureæ*, *livida* & *nigræ* peioris ominis sunt. Rarissimæ observantur petechiæ ultra cutis libellam *prostrantes*.

Ex transfudatione sanguinis putridi ex cute sub epidermidem fieri videntur.

De *curatione* petechiarum vide auctores, qui de *febre petechiali* tractant & confer *stigma*.

MELAS.

Est morbus in quo maculæ nigræ, vel fuscæ, cutem deprimentes, sine dolore & pruritu observantur. Subinde profunde ad ossa usque serpit nigredo.*

Est morbus arabicæ endemius, hinc *peculiare miasma* causam proximam hujus morbi constituere videtur.

Curatur, præmissis purgantibus, antiscorbuticis, sero lactis cum epithymo vel fumaria & veronica, jure viperino, cicuta, antimonio, mercurio, spiritu cochleariæ. *Externe*, synapismi, vesti-

* *Vocatur hic morbus etiam vitiligo nigra vel morphæa nigra seu lepra maculosa nigra.*

vesicatoria, balnea sulphurea vel salina, helleborus albus, adhiberi debent.

NOMA.

Est macula rubra vel livescens, quæ infantibus vel in gena vel in vulva apud puellas oritur, & intra aliquot dies in sphacelum abit.

Morbus apud infantes quinquennes, potissimum in orphanotrophiis, observatur. Hæc macula, acu pertusa, non dolet, sine febre oritur, ac sine dolore, tumore, & calore in sphacelum buccæ vel vulvæ abit, qui sua sponte sine ulla sanguinis effusione partes vicinias & ipsa ossa cum ingenti fœtore erodit, & intra paucos dies, pulsu, fame atque cæteris functionibus vix mutatis, mortem causat.

Idem malum subinde scorbuticis supervenit, sed incipit cum ulcere albo & exiguo in interna superficie genæ. *V. cancer aquaticus.*

CURATIO Nomæ exigit ut spiritus mercurialis saturatus mediante plumaceolo maculæ gangrænosæ applicetur. *Interne* camphora, cortex & alia antiseptica dentur.

MELASMA.

Est macula livido-atra, quæ tibias potissimum senum absque evidenti causa, & absque scorbuto infestat.

Est morbus diuturnus, qui sæpe in ulcera mali moris degenerat, hinc a nomate differt.

CURATIO exigit antiseptica interna & externa.

NIGREDO CUTIS.

Est cutis nigredo non maculosa, sed per faciem, vel aliam partem vel totum corporis superficiem diffusa.

Cutis *nigra* redditur si humor niger deponitur in cellulas epidermidis.*

SPECIES sunt

1. **NIGREDO NATIVA**, quæ in æthiopibus nigris observatur a depositione muel nigri malpighiani. Aliquando etiam in europæis regio pubis & areolæ papillarum in mammis nigrescunt.
2. **NIGREDO SCORBUTICA**. Vidi in scorbutico milite totum crus sinistrum adeo nigrum ut æthiopsis esse crus credidisses; curabatur aqua vegetominerali cum spiritu vini camphorato saturata.
3. **NIGREDO MENSTRUALIS** a suppressis menstruis manus nigras & lividas vidit **CEL. SAGAR**. Curatur ut ecchymoma.
4. **NIGREDO NECROTIA**, qua partes, necrosi affectæ, conspiciuntur. V. *Necrosis & gangræna*.

5. Ni-

* **HERMANN** *Dissert. de vera natura curicula.*

5. **NIGREDO SORDIDA.** Aliquando in morbis acutis prospicit cutis ac si sordes nigrescentes exterius ei insiderent & eam leviter quasi conspurcarent, nullo modo autem hæ nigræ sordes se abluī patiuntur.
6. **NIGREDO AB ICTERO NIGRO.** V. apud Authores *icterus niger.*

ALPHOS.

Est lepræ species in qua maculæ albæ cutem deprimentes nascuntur.*

Duplex datur alphi species.

1. **ALPHUS SIMPLEX**, in quo pili cutanei colore non mutantur, sed maculæ serpunt de parte in partem, & cutem exasperant.
2. **ALPHUS LEUCE**, in quo maculæ albiores sunt, profunde cutem penetrant, pili cutanei albi evadunt, & si locus affectus fricetur non rubet, si pungatur, aqua lactea effluit.

CAUSAM alphi peculiare miasma, quod arabicæ endemicum est, constituit.

CURATIO. Leuce vix amplius curatur. In alphi tentari debent eadem medicamenta, quæ in melas & lepra laudantur.

AL-

* Dicitur etiam *viriligo alba*, seu *morbæa alba*, vel *lepra maculosa alba*. V. Cl. Profess. Vogel Dissert. de *viriliginē*.

ALBOR CUTIS.

Est albor per faciem vel totum corpus diffusus.

- I. **ALBOR NATIVUS.** In *Africa occidentali*, homines inveniuntur albi. Vocantur *æthiopes albi* seu *laæci*, oculi iridem habent roseam, impatientes sunt lucis, debiles & teneri homines, ex æthiopibus nigris, & ex indis rubris nascuntur.*

PALLOR CUTIS.

Est cutis præsertim in facie pallor.

- I. **PALLOR PATHEMATICUS.** Terror arterias cutaneas contrahendo pallorem faciei & totius corporis causat.
2. **PALLOR CHLOROTICUS**, qui simul & virescens est, a chlorotica sive pituitosa cachexia pendet, V. *Chlorosis*, apud Authores.
3. **PALLOR A DEFECTU SANGUINIS**, qui hæmorrhagias magnas & omnes copiosas evacuationes humorum sequitur. *Curatur* cardiacis nutrientibus.
4. **PALLOR MORBOSUS**, qui omnes morbos non febriles committatur.

MACULÆ MATERNÆ.

Sunt maculæ congenitæ seu nobiscum natæ. Vocantur etiam *Nævi materni*.

C

Nævi

* V. Cl. Profess. BLUMENBACH *de generis humani varietate nativa.* & *Illust. HALLERI clementia physiologia* T. V. p. 24.

Nævi generatim in *maculas* & *excrescencias* dividi possunt.

CAUSAM EXCITANTEM credunt esse vehementem matris gravidæ vel cupiditatem vel averfationem. α)

Multæ dantur nævorum varietates respectu coloris, figuræ & indolis; frequentissimæ *species* sunt

1. NÆVUS LENTICULARIS. Est macula fusca vel nigra, lentis magnitudine, una vel plures tales maculæ præprimis in facie observantur. *
2. NÆVUS FLAMMEUS, qui latam maculam, striatam, quæ vini rubri in faciem quasi effusa colorem habet, refert. **
3. NÆVUS TUBERCULOSUS, est macula plus, minus elevata

α) Obstetricavi illustrem mulierem, cui mus vivus ex arca, quam subito aperiebat, in mammam insiliit; hæc præ terrore animo fere linguebat atque a tertio graviditatis mense cum tota familia vehementer nævum murinum in infante timuit; prædixi nil timendum esse & præter omnium opinionem, pulchram, omnique nævo carentem enixa est puellam.

* In mamma cujusdam puellæ maculam nigram ut æthiopis est color, aurei magnitudinem superans, vidi.

** Dicitur etiam *morphea flammæ*, germanice *Feuer-mabl.*

elevata, tuberculis parvis, & non raro ubique pilis obsita. *

4. NÆVUS CAVERNOSUS. Est excrescentia cutanea rubri vel lividi coloris, quæ ex tella cellulosa in substantiam cavernosam mutata, constat, & sanguinem vel succum gelatinosum in cavernulis suis continet. α)

5. NÆVUS MALIGNUS. Profundas agit radices, & vasa tumida talis nævi tumorem cancrasæ indolis repræsentant, atque causticis multum irritatus in verum cancrum exulceratur.

Curatio nævorum. Partes nævo vicinæ emplasto adhæsivo, in quo foramen ad nævi magnitudinem excisum est, defendantur, nævo autem ipsi unguentum, ex anatica portione calcis vivæ & saponis veneti confectum, applicetur. Sic intra duodecim horas

C 2

næ-

* Nævus pilosus *muris* vel *eruca* nomen imponunt.

• Obstetrices & vetulæ his nævis nomen dant rei; cujus similitudinem præ se ferre opinantur. Sic infantes referunt natos, qui *cristam*, *ficum*, *moriam*, *rubum idæum*, *farcimen*, & nescio quid secum tulerint. Hi nævi, cum frigore hiemali contrahantur, & calore vernali dilatentur ob humores rarefactione expansos, hinc opinio confirmatur, nævos qui fructus referunt, tempore florescentiæ ejusdem fructus, etiam florere.

CUTIS UNCTUOSA.

Est cutis splendor unctuosus ac si esset butyro illita.

CAUSA PROXIMA est pororum glandularium, vel qui ad tunicam adiposam pergunt, laxa amplitudo, quæ oleum subcutaneum transfudare finit.

1. **UNCTUOSITAS VULGARIS**, curatur roborantibus internis, & externa applicatione aquæ frigidæ & liquoris adstringentis.
2. **UNCTUOSITAS ELEPHANTINA**, quæ in elephantiasi observatur, est incurabilis ut elephantiasis.

CLASSIS II. PUSTULÆ.

Sunt tumores exigui, rubri vel flavi, quorum apex in pus vel crustam purulentam abit.

SEDES materiæ morbosæ vel in glandulis cutaneis, vel in cellulis sub epidermide esse videtur.

SPECIES pustularum sunt.

PUSTULÆ SOLITARIÆ.

Sunt pustulæ exiguæ, quæ tempore æstivo solitariæ hinc inde in facie, vel in pectore juvenibus fervidis & puellis erumpunt. Ut plurimum sasponte suppurantur, exsiccantur & evanescent.

CURATIO, si eruptio valida est, exigit purgantia antiphlogistica, venæsectionem, & *externæ* aqua vegetominerali, vel salita, vel petrosellino in frigida macerato, abluatur facies.

SCABIES.

Pustulas format exiguas , admodum prurientes , quæ scalpendo ruptæ pus effundunt, crustuosæ sunt , & manus potissimum infestant.

SÆDES. Incipiunt hæ pustulæ forma vesicularum rubrarum in digitorum interstitiis , dein manus , genua & cubitos maximam partem afficiunt , inde per totum corpus , sola facie excepta , didispinguntur.

CAUSA PROXIMA scabiei peculiare miasma esse videtur , quod glandulas cutaneas occupare amat.

CONTAGIUM SCABIOSUM , vel applicatur corpori , vel in eo nascitur. Hinc primaria scabiei divisio est

1. In *acquisitam* , quæ contactu vel concubitu scabiosi , aut gestatione chirothecarum , induriorumve scabiosi contrahitur. Hæc in orphanotrophis , nosocomiis , & castris perpetuo præsto est , nec non capillamentariis , satoribus & textoribus familiaris observatur. Huc etiam *scabies inoculata* refertur.

2. In *spontaneam* , quæ sua sponte ab imunditie , habitatione humida , victu acri , falso , pingui nascitur. Hæc difficilius quam acquisita curatur.

3. In *criticam* , quæ sua sponte tum acutis , tum chronicis morbis supervenit , & illos critice

solvit. Huc etiam pertinet *scabies catamenialis*, quæ omni mense loco catameniorum erumpit.

Demum ratione indolis sequentes dantur scabiei *species*.

1. **SCABIES HUMIDA.** Pustulas rubellas, magnas & purulentas format. *Curatur* ut inflammatio cutanea, purgantibus, antiphlogisticis, *externæ* balneum ex aqua vegetominerali adhibeatur.
2. **SCABIES SICCA**, quæ etiam *canina* dicitur, vesiculas minores & rubicundiores, acuminatas, acifero planas, refert.
3. **SCABIES HERPETICA**, quæ vesiculas, in albas furfures abeuntes, habet. *V. Herpes. Curatio* scabiei siccæ & herpeticæ exigit,
 1. *Purgantia mercurialia* sæpius repetita.
 2. *Antiscabiosa specifica*, ut extractum enulæ, vel fumaricæ, conserva fumaricæ, antimonium crudum, flores sulphuris, decoctum bardanæ. *Externæ* adhibeatur *Balneum* ex aqua fluviatili, aut ex aqua vegetominerali cum sale marino. *Lotio* totius corporis cum sapone, vel spec. emollientibus cum radice hellebori albi, aut lotio cum enula. *Unguentum* ex sulphure, vel ex præcipitato albo, vel helleboratum.
4. **SCABIES PUTRIDA.** Incipit cum vesiculis crystallinis admodum ardentibus & prurientibus, quæ sensim inflammantur, atque in ulcera,

magnam copiam puris plorantia, abeunt, ac demum magnas crustas virido-cineritias in toto corpore, nec facie excepta, formant. Inter crustas & excoriationes lætæ maculæ lividæ & induratæ conspiciuntur. Circa vespertas febricula & ingentes capitis dolores cum rigiditate omnium articulationum observantur. Hæc scabies febres putridas sequitur, atque militibus in ultimo bello valde infesta fuit. *

Curatur hæc scabies 1. *purgantibus* eccoproticis omni ostitudo datis. 2. *Balneis* ex aqua, lacte & sapone. 3. *Oleo vitrioli* diluto & interne dato. Guttæ aliquot hujus olei in decocto chamomillarum dari possunt. 4. Ulcera & crustæ scabiosæ unguento albo camphorato emolliuntur.

5. SCABIES TOPICA, quæ in manu, vel alia tantum parte erumpit. Eam optime tollit recens herba *boni benerici*, bis de die imposita, quæ magnetis adinstar omnem acrimoniam scabiosam ex sanguine extrahit.

C 5

6. SCA-

* Hanc scabies speciem optime descripsit *Celeberrimus* BALDINGER, cui in morborum castrensiū doctrina multum debemus, V. Viri hujus doctissimi librum *von den Krankheiten einer Armee*.

6. SCABIES VENEREA, quæ in fronte & aliis locis papulas duras, in apice suppurantes cum maculis venereis format, curatur mercurialibus ut lues venerea. V. *macula venerea*.
7. SCABIES VERMINOSA, * est scabies, in qua vermiculi seu acari reperiuntur.

8. SCA-

* In scabie vermes fuisse repertos, nemo, qui LINNÆUM hujus rei testem esse novit, in dubium vocabit, dicit *Celeberrimus* MURRAY in suo egregio opere; de *vermibus in lepra obviis*. Sed hi vermiculi causa scabiei esse non videntur, sed solummodo morbus superveniens. Probabile videtur, quod, antequam scabies in cute erumpat, corruptela quædam humorum semper præcedat, quæ si ad certum gradum pervenit, acaros in caseo vel farina latentes (nam ejusdem speciei sunt) allicit, ut in cute nidum quærant, & rosione sua & excretis liquidis malum reddant pejus. Observamus enim muscas naturæ instinctu eam modo carnem invadere, quæ jam putrescere incipit. Sic vermes, qui in intestinis nidulantur, non alios, quam quibus peculiaris ad eos recipiendos corporis constitutio est, vexant. Vidit *Illustr.* LINNÆUS in lupulo, quod, si ille a larvis phalænæ, radices erodentibus, morbidus factus fuerit, aphides accedant, quæ liquido suo, quod ejiciunt, lupulum penitus perdunt.

8. SCABIES RETROGRESSA. A scabie imprudenter retropulsa, vel frigore, vel adstringentibus repercussa, multi ac sæpe admodum refractarii oriuntur morbi, ut pertinax capitis dolor, vertigo, melancholia, mania, epilepsia, insultus apoplectici, paralytes, surditas, amaurosis, catarracta, fistula lachrymalis, & alii oculorum affectus, astma, palpitatio cordis, anxietas, ventriculi & intestinorum dolores, obstructions viscerum, hydrops, atrophia, rhachitis, œdemata membrorum, convulsiones, febres anomalæ, magna ulcera cacœtha, magni abscessus subaxillares, & aliæ ægri tudines.

Curatio scabiei retropulsæ exigit revocationem materiæ scabiosæ ad cutem, vel ejusdem eliminationem e corpore. *Revocatio* sæpe obtinetur *vesicatorio*, *emulsione camphorata*, vel *siccoberculæ* per mensem quotidie ad libram epoto, *ansimonio diaphoretico*, *sulphure*, *fuligine*, *sulphure aurato ansimonii*, *posu diaphoretico*, *balneis calidis*, & forti *frictione articulationum*.

His non succedentibus fiat *infectio voluntaria*, dum ægrotus communi lecto, vestibus, indusiis & laquearibus ad tetergendas manus scabiosi utatur, vel fiat *inoculatio scabiei*, quæ ut inoculatio variolarum peragitur, vel *evacuetur*
ma-

materia morbosa excitato ulcere, quod *scarificatione*, *seraceo*, *fossicula*, *inustione*, *vesicatorio* peragitur.

VARIOLÆ:

Sunt exanthema febrile, quod pustulas purulentas, contagiosas pro illis, qui eas nondum passi sunt, format.

SPECIES variolarum tum ratione indolis, tum figuræ, tum periculi & decursus valde differunt.

Respectu **FIGURÆ** quam variolæ exhibent, habentur.

1. **DISCRETÆ**, si pustulæ singulæ toto morbi decursu ab invicem distant.

2. **CORYMBOSEÆ**, quæ aggeriem pustularum densissimarum, non autem in unam penitus confluentium formant.

3. **COHÆRENTES**, quæ phalanges pustularum, confluentium, solummodo hinc inde sistunt.

4. **CONFLUENTES**, in hac specie pustulæ quasi omnes in toto corpore tempore suppurationis in unam confluunt, & quasi chlamydem formant.

5. **CUSPIDATÆ**, pustulas acuminatas formant.

6. **UMBILICATÆ**, quarum pustulæ foveolam, seu *umbilicum* in summitate habent.

7. **MILIARES**, quæ pustulas pure vel lymphæ plenas, sed semen milii magnitudine æquantes, vel paulo majores referunt.

8. **SILIVOSÆ**, quæ vesiculas inanes ut siliquas sistunt, ob materiem morbosam ex pustula reabsorptam & interiora petentem.
9. **BULLATÆ**, quando variolæ aquosæ confluunt, faciunt *bullas* magnas seu vesicas lymphæ plenas, magnitudine nucis avellanæ, subin & majores.

RESPECTU MATERIÆ in variolis contentæ dantur.

1. **VARIOLÆ PURULENTÆ**, quæ pus continent.
2. **VARIOLÆ LYMPHATICÆ** seu **CRYSTALLINÆ**, quæ vesiculas lymphæ crystallina plenas sistunt, siliquosæ, miliares, vel bullatæ esse possunt.
3. **VARIOLÆ VERRUCOSÆ** papulas duras cuspidatas, verrucis similes, & materiem atheromatofam continentem, exhibent.
4. **VARIOLÆ SANGUINÆ** seu **HÆMATHODEÆ**, pustulas nigras, sanguinem continentem & fundentes, cum fundo nigro gangrænoso sistunt.
5. **VARIOLÆ PETECHIALES**, variolæ quæcunque, si in interstitiis variolarum, vel in ipsis variolis maculæ nigræ apparent, quæ materiem in pustulis contentam rubro colore tingunt, sic appellantur.

RESPECTU PERICULI & DECURSUS habentur.

1. **VARIOLÆ BENIGNÆ**, quæ regulariter decurrunt, nulla mala symptomata habent, & sine periculo sunt, variolæ discretæ, purulentæ, præsertim insitivæ utplurimum sic se habent.

2. **VARIOLÆ MALIGNÆ**, sunt, quæ irregulariter decurrunt, quæ non maculosæ sed papulosæ erumpunt, mala symptomata & vitæ periculum sistunt, ut variolæ confluentes, sanguineæ, petechiales, siliquosæ.
3. **VARIOLÆ REGULARES**, quæ consueta sua stadia regulariter observant.
4. **VARIOLÆ IRREGULARES**, quæ ordinem consuetum decursus non servant.
5. **VARIOLÆ PRÆCURSORES**, aliquando contingit, ut aliquot diebus ante febrem, vel in ipso prima invasionis die, pustula una, vel plures majores in facie, vel collo vel alio loco erumpant, & confestim pus concipiunt, ut in duobus meorum infantum vidi. Hæ variolæ fastum morbi eventum præfagiunt.
6. **VARIOLÆ INOCULATORUM**, quandoque inoculatores, & illi, qui variolas infantum multum papillant, unam alteramve variolam in manu sibi contrahunt, licet variolas jam sint passi.
7. **VARIOLÆ NATURALES**, quæ infectione naturali
8. **VARIOLÆ INSITIVÆ**, quæ insitione miasmatis variolosi contrahuntur.
9. **VARIOLÆ VERÆ**, quæ semel homines aggrediuntur, & intra 14. dies non finiuntur.

IO. VARIOLÆ SPURIÆ, quas sub nomine *varicellarum* sequenti capitulo describam.

Variolæ veræ, benignæ, regulares, *quatuor stadia* I.

Stadium contagii. 2. *Eruptionis*. 3. *Suppurationis*. 4. *Exsiccationis*, sicut.

I. STADIUM CONTAGII, quod cephalalgia, lumbagine, nausea, vomituritione, convulsione quandoque & febre noscitur, ab ingressu morbi ad 4. diem circiter durat.

2. STADIUM ERUPTIONIS. Quarto morbi die primum in facie & manibus, posthæc in reliquis membris puncta quædam rubra, nunc sparsim, nunc conferta, vel utroque modo usque ad 6. diem paullatim erumpunt, & febris atque reliqua symptomata contagii valde minuuntur, vel penitus remittunt. Sed oris fœtor peculiaris, totum conclave adimplens, oritur.

3. STADIUM SUPPURATIONIS. A sexto die maculæ cutis pus paullatim concipiunt, & in pustulas lenticularis magnitudinis sensim elevantur. Ab 8. ad 11. diem pustulæ ulterius ad pisi magnitudinem assurgunt, & depressum hæctenus verticem dimittunt. Febris rursus aliquantum increfcit, facies nonnihil tumet, fauces dolent, oculi inflammantur, & pustulæ suum halonem rubrum amittunt.

4. **STADIUM EXSICCATIONIS.** Jam per reliquos 4. dies pustulæ maturæ & flavescentes partim siccantur, partim rumpuntur, & in crustas abeunt, quæ vel sponte defluunt, vel ab ipsis ægrotis decerpuntur. Maculæ autem subrubræ in locis delapsarum crustarum subinde per medium annum adhuc remanent, in multis cicatrices seu faveolæ in cute, præsertim faciei, relinquuntur.

CAUSA PROXIMA variolarum est peculiare miasma; morbus ut plurimum epidemice grassatur, & qui semel eum est expertus, rarissime altera vice illoprehenditur.

CURATIO INTERNA variolarum indicatur a febre, quæ illis committatur, vide Præcticos Authores, qui de *febre variolosa* scripserunt.

EXTERNA variolarum *remedia* sunt hæc.

1. *Semicupium calidum*, ex aqua & lacte egregie difficilem eruptionem promovet.
2. Palpebrarum coalitus impeditur *lacte calido*, quo oculi frequenter per diem & noctem elui debent.
3. Pustulæ in cornea *aqua faurnina* impediuntur.
4. Ardor faucium *gargarismate* acido, ut syrupo ribium, & spiritu nitri dulci factum, lenitur.
5. Pustulæ maturæ aciculis, vel forficula aperiuntur

ad evitandas erosiones cutis & cicatrices fœdas. Facta incisione lactis cremor applicetur.

6. *Crustæ aridæ*, quas variolæ confluentes formare solent, lacte calido emolliri, & deince-rato contegi debent.
 7. *Maculæ*, post variolas residuæ, optime tolluntur, si aliquoties de die ope penicilli liquore, qui ex aquæ rosarum unciis octo, & spiritus vini camphorati uncia dimidia constat, illiniantur.
 8. *Facies* a variolis præservatur pediluviiis lacteis, atque sinapismis, quæ remedia a die invasionis ad initium suppurationis usque adhiberi debent.
- Fonticuli, vesicatoria nuchæ applicatæ, fomentationes faciei ex aqua calida vel frigida, aut jure carnis vervecinæ, itemque inunctio ejusdem cum lardo, vel oleo lini, nec non spirituum applicatio, aut rasura capillorum, & hirudinum applicatio merito ab *Illustr. & experitissimo Professore VOGEL* damnantur.
9. Neque mercurius vivus aut moschus in amuleto corpori applicatus speratum edidit effectum.
 10. Optima variolas bonas producendi methodus est inoculatio variolarum, sic ex centenis vix unus moritur, aut multum defædatur.

V A R I C E L L Æ.

Seu *variola spuria* sunt variolæ, quæ ut plurimum sine notabili febre erumpunt, & intra octiduum jam cursum suum absolvunt.

Differunt a variolis veris, quod febrem vix præcedentem habeant, 2. primo die invasionis erumpunt, 3. a variolis veris ægrotos non præferunt. 4. Sæpius hominem aggrediantur. 5. Intra octiduum vel citius suum cursum absolvant, variolæ enim veræ decursus 14. diebus indiget. 6. raro cicatrices relinquunt, & tunc maxime pro veris imponunt.

SPECIES VARICELLARUM sunt.

1. **V A R I C E L L Æ L Y M P H A T I C Æ.** Sunt pustulæ discretæ, veris simillimæ, jam primo morbi die formantur, humorem continent tenui mucos albicanti similem, tertio die siccantur, & ab hoc usque ad septimum decidunt.
2. **V A R I C E L L Æ V E R R U C O S Æ** sive *acuminata*. Papulas acuminatas, rubras, verrucis simillimas, supra cutem prominentes, in quibus nullus humor est, referunt, & septimo die evanescent.
3. **V A R I C E L L Æ D U R Æ O V A L E S.** Tubercula formant dura, ovalia, obscure rubentia, halone rubro cincta, verisque variolis paulo majora sunt. Post duos vel tres dies nonnihil exul-

cerantur, & tandem cum nigrore exarescunt, denique pallefcunt & subsident. Aliquando sub exsiccatione primo erumpentium, iterum novæ erumpunt, & sic morbus ad aliquot septimanas protrahi videtur.

Variolæ spurix hæud raro epidemice grassantur, veris aliquando succedunt, aliquando præcedunt, rarius contingit ut inter veras erumpant. Periculi fere semper expertes sunt.

CURATIO lenia purgantia & diluentia exigit.

TERMINTHUS.

Pustulæ nigricantes & ardentes, quæ maxime in cruribus faminarum observantur, *terminthi* vocantur. *

Mox desinunt in crustas, quibus detractis pus emanat.

TERMINTHI NEOATORUM. Constant ex pustulis majoribus, quæ *lividam aquam* continent, & halonem rubrum habent. Apparent primo ad inguina, inde ad umbilici viciniam, axillas & digitos, & post tres quatuorve dies exsiccata decidunt. **

D 2

Subin-

* Nomen habent a ciceribus sive *terminthi*, quos figura & magnitudine referrunt.

** Ideo germanis vocantur *Sch. alblasen*.

Subinde epidemice occurrunt, periculo fere carent, nisi maximus eorum sit numerus.

CURATIO exigit lenia laxantia. Vesiculæ dissecari & dilutissima aqua vulneraria elui, & dein semine lycopodii conspergi possunt.

CLASSIS III. VESICULÆ SEU PHLYCTENÆ.

Sunt tumores exigui, qui pellucidi sunt & non pus ut pustulæ, sed aquam, vel lèrum saniosum continent, atque rupti vel exsiccantur in crustas, vel excoriantur.

SUDAMINA.

Sunt vesiculæ granis milii magnitudine & forma similes, subito absque febre erumpentes.*

SPECIES sunt.

1. **SUDAMINA ALBA**, quæ sunt vesiculæ concolores cuti, pungentia, & fugacia, quæ æstu aeris aut lecti sæpe excitantur.
2. **SUDAMINA RUBRA**, sunt vesiculæ rubræ granis milii magnitudine similes, quæ juvenes & calidos viros potissimum tempore æstivo aggrediuntur.
3. **SUDAMINA BALNEANTIUM**, sunt vesiculæ miliaribus similes, quæ in diu balneantibus erumpunt.

Cu-

* Græcis vocantur *hydroa* vel *boæ*.

CURATIO exigit victum refrigerantem. *Balneum* ex aqua fluviatili, quod eruptionem ab initio promovet. *Lozionem* ex aqua camphorata.

MILIARIA.

Sunt exanthema febrile, quod vesiculas granis milii similes format.

Miliaria continent humorem lymphaticum, qui vel excolor est, vel rubellus, pellucidus vel opacus, hinc vocantur miliaria *alba*, *rubra*, *pellucida*, *opaca*.

SPECIES miliarium sunt.

1. MILIARIA FEBRILIA, quæ cum febre erumpunt.
2. MILIARIA LACTEA, quæ in puerperis, a lacte sanosin cutem deposito, oriuntur, sunt alba, & opaca.
3. MILIARIA CHRONICA, quæ sine febre in scorbuto & aliis morbis erumpunt. V. *Sudamina*, de *curatione* miliarium vide authores de febre miliari.*

HYDATIS.

Est vesicula sphæroidea, pellucida, indolens, quæ pisi magnitudinem habet.

Magnitudine differt a sudamine. Sæpius solitaria, quam agminata apparet, in tarsis palpebrarum frequentius observatur.

* V. GESNER *Sammlung von Beobachtungen* 3. Band S. 104.

SPECIES sunt.

1. HYDATIS CUTICULARIS est epidermidis elevatio in vesiculam aquosam sphaeroidem. *Curatur* incisione vesiculæ & exsiccatione.
2. HYDATIS CELLULOSA, est tellæ cellulosæ degeneratio in vesiculas aquosas, id observatur in quibusdam ulceribus & tumoribus. V. *hygroma hydatidosum* in doctrina tumorum.*

VESICULÆ CRISTALLINÆ GENITALIUM.

Sunt vesiculæ pellucidæ, aquosæ & dolentes, quæ in phymosi & paraphymosi glandi, vel præputii faciei internæ insident.

Hydatidibus sunt similes sed dolentes. Sensim rumpuntur & exanitæ corrugantur, aut in ulcera venerea abeunt.

In fæminis autem ex tumidis labiis, nymphis, clitoride ejusque præputio, & ex vagina prodeunt.

CURANTUR linimento mercuriali vel balsamo mercuriali, si *interne* simul mercurius gummosus adhibeatur.

URITIDES.

Sunt vesiculæ latæ, rubræ, & admodum prurientes, quæ in apice crepant, & ichorem acrem fundunt.

Ut-

* V. GRASHUIS *sentamen de colica pi^aonum, cui accedit disquisitione de natura & origine hydatidum.*

Ut plurimum crura, rarius brachia afficiunt.

Dividuntur in *nocturnas* & *diurnas*.

1. URITIS NOCTURNA, quæ etiam *epinyctis* vocatur, silit vesiculas atrorubras, noctu potissime acriter prurientes. Differunt a terminthis quod ichorem & non pus contineant.
2. URITIS DIURNA, quæ *hameropathos* dicitur, format papulas rubentes crura obsidentes, quæ extra lectum illico apparent & impertune pruriunt, in lecto autem evanescent.

Curatio exigit purgantia & lotiones ex aqua vegetominerali vel appositionem medullæ citri.

ZONA IGNEA.

Sunt vesiculæ pisiformes, discretæ, atrorubræ, non raro confluentes, intense prurientes & dolorificæ, quæ instar *zonæ* seu *cinguli* ad manus latitudinem pectus vel aliam partem circumdant.*

Cutis simul late rubet, vesiculæ serum purulentum continent & apices vesicularum cito gangrænescunt. Sub umbilico & in regione ischiadica usque ad genua hunc morbum vidi.

Peculiaris acrimonia biliosa subesse videtur. Post magnam iram & large desuper potatam cerevisiam bis hunc morbum vidi.

D 4

Cu-

* Alius hic morbus *zoster*, vel *ignis sancti Antonii* vel *erysipellæ pustulosam* vocatur.

CURATUR interne dato sale amaro, & externis fomentis siccis. Pingua & humida, ut vidi, admodum nocent.

ZONA HERPETICA est herpes, quæ cinguli adinstar genua vel collum circumdat. V. *Herpes*.

CLASSIS IV. BULLÆ.

Sunt magnæ & litæ elevationes epidermidis a cute, quæ vesicas repræsentant magnas.

In hanc classem pertinent.

PHYMA.

Est bulla pure plena, quæ ut plurimum solitaria hinc inde oritur.

Purunculo est similis, sed planior, mollior & illico suppurans.

Nascitur a depositione puris intra cutem & epidermidem. In pueris & in scabiosis has purulentas bullas frequenter vidi. Nullibi frequentius quam in apicibus digitorum sub nomine *panarivii bullofi* occurrunt.

CURATUR incisione, & elutione cum aqua vulneraria diluta.

BULLA SOLITARIA.

Est vesica magna, humorem aquosum continens, quæ ut plurimum solitaria apparet.

SPECIES bullarum sunt.

1. **BULLA VESICATORIA**, quæ emplastro vesicatorio excitata fuit. Incidenda est, ut aqua glutinosa effluat, sed epidermis non detrahatur. Alias dolentissima fit excoriatio cutis. Emplastro diachylon simplici effluxus feri ad aliquot dies conservari, emplastro albo camphorato excoriatio sanari potest.
2. **BULLA EX AMBUSTIONE**, seu ab affusa aqua fervida. Incisa vesica applicetur unguentum album.
3. **BULLA A FRIGORE**. Incisa vesica applicetur unguentum ad perniones.
4. **BULLÆ GANGRÆNOSÆ**, quæ in partibus gangræna humida affectis cernuntur, & aqua putrida cadaverosi odoris repletae sunt. Antisepticiis ut gangræna curantur.
5. **BULLA PEDICULARIS**. V. *Malis pedicularis*.
6. **BULLA VARIOLOSA**. V. *Variolas bullasas*.

PEMPHYGUS.

Vesicæ ichorosa, quæ nucis avellanæ magnitudinem habent, & ut plurimum in variis partibus erumpunt, sic vocantur.

SPECIES sunt.

1. **PEMPHYGUS FEBRILIS**, qui cum febre putrida erumpit. Vesicæ per plures dies manent, tandem rumpuntur & sero ichoroso effuso in

maculas atrorubas, crusta nigricante circumdata, abeunt. Subinde hæ vesicæ gangrænoſcunt.

Curatio exigit antifeptica & acetum bezoardicum.

2. PEMPHYGUS APYRETUS. Hicce morbus in pauperibus fordide & malo victu viventibus sine notabili febre subinde cernitur. Acetum camphoratum prodest.
3. PEMPHYGUS A TACTU COLUBRI BICEPHALI, qui si vivus vel motuus tangitur apud brasilienses excitat vesicas magnas ichorosas, quæ tribus mensibus durare solent.
4. PEMPHYGUS CRURUM. Pinguibus, & qui ulcera inveterata in cruribus habent, atque sub sanatione fracturæ cruris sæpe multæ & magnæ vesicæ aquosæ oriuntur in cruribus.
Curatio exigit incisionem vesicarum & elutionem cum aqua vulneraria diluta,

CLASSIS V. PAPULÆ.

Sunt tumores exigui sed duri, qui vel resolvuntur vel ex apice quid humidi ejiciunt, & dein desquamantur.

Differunt a *pustulis*, quod non in supurationem abeant,

eanz, a *vesiculis* quod non sint aquosæ; sedere videntur in glandulis cutaneis.

SPECIES papularum sunt.

VARI.

Sunt tubercula rubra, dura & exigua, quæ fere tantum in facie hinc inde oriuntur.*

Diu permanere solent, nec dolent, nec pruriunt, nec in suppurationem ut pustulæ faciei solent, abeunt.

Juvenibus victu crasso utentibus, & spermaticis sunt familiares, circa adolescentiam evanescere solent.

CURATIO exigit purgantia salina & decocta herbaea resolventia. *Externe* latio faciei cum aqua salita conducit.

GRUTUM sive MILIUM.

Est tuberculum faciei albissimum & durissimum, sed admodum exiguum, quod magnitudinem, colorem & duritiem gruti seu milii refert.

Compressione cutis totum tuberculum, quod statim sub epidermide sedem habere videtur, exprimi potest.

Differt grutum ab herpete miliari, quod hic agmen calium papularum referat, grutum autem papulas solitarias.

Cau-

* Græcis dicuntur *Joubi*.

Causa videtur esse materia atheromatosa in cutem deposita.*

CURATIO exigit expressionem gruti ex cute.

HERPES.

Est papulorum in squamas abeuntium agmen.

SPECIES herpetis sunt

1. HERPES SIMPLEX, noscitur papulis rubris, pruriginosis, furfuraceis in cute non multum serpentibus, nec eam profunde exedentibus.
2. HERPES SERPENS, qui etiam *serpigo* vocatur, noscitur papulis humidioribus, perpetuo in cute latius serpentibus.
3. HERPES EXEDENS seu herpes *esthiomenos*, est herpes qui cutem simul profunde exedit.
4. HERPES MILIARIS, est agmen papularum, quarum apici rupto inhæret mollecula subrotunda, flavescens, grano milii similis, unde nomen.
5. HERPES PUSTULOSUS, est herpes cum pustulis vel vesiculis complicatus.
6. HERPES SYPHILITICUS, est herpes, qui a miasmate venereo excitatur, auribus & capitatæ capitis parti insidere solet, noscitur symptoma-

* Vulgi præjudicium est, grutum cum jure commestum, per cutem iterum efflorescere.

ptomatibus venereis, & curatur mercurialibus externis & internis.

7. HERPES PERISCCELIS est herpes, qui poplitem ubi zona vinciri solet, infestat, vocatur etiam *zona herpesica*, & a zonæ vincitura oriri solet, curatur zona remota.

8. HERPES COLLARIS est herpes, qui collum in forma zonæ circumdat. Collum Ecclesiasticorum, qui collare acri tinctura vel smalta cærulescente coloratum gerunt, afficit.

CAUSA MATERIALIS herpetis est peculiaris acrimonia biliosa in glandulas cutaneas deposita. Hinc

CURATIO requirit purgantia & depurantia sanguinis serum. Mercurius vivus cum sulphure aurato, præprimis se commendant.* In herpente exedente acidum vitrioli interne & externe adhibitum, eius pomorum acidorum profuit.**

Externe oleum tartari per deliquium; aut unguentum rosaceum cum sulphure, mercurio præcipitato albo, vel floribus zinci, aut benzoës laudatur.

At lavatorium ex radice hellebori albi & hoc non sufficiente, emplastrum vesicatorium super parte herpetica applicatum, efficacissima herpetis remedia deprehendi.***

CU-

* SCHMUCKER *vermischte chirurg. Schriften*. S. 63. B. 1.

** *Collectanea Societatis medicæ Havniensis* T. II. p. 1.

*** BLOCHS, *medizinische Bemerkungen* S. 97.

CUTIS ANSERINA.

Cutis subito & ubique innumeris tuberculis, minimis, pallidis, repletur, qualia in cute anserum observantur.

CAUSA PROXIMA est contractio textus fibrosi cutanei, quæ papillas cutaneas protrudit.

Hinc a frigore ad corpus calefactum admissio, a terrore, a spasmo cutaneo febris intermittens, & etiam post mortem in cadavere observatur.

Curatio. Est morbus fugax, calore brevi & sua sponte evanescens.

TUBERCULUM.

Est tumor induratus, subcutaneus, cuti concolor, papula major, non tamen adeo magnus ut ad tumores magnos referri potius possit.

SPECIES tuberculorum sunt.

1. **TUBERCULUM SCIRRHOsum**, quod induratio seu scirrhus glandulæ subcutaneæ est, sed benignus, indolens, & cuti concolor. Cancer mammarum sæpe a parvo tali tuberculo, per multos sæpe annos quiete hærente, incipit, quod cessantibus menstruis, aut irritatione externa sæpe in magnum carcinoma mutatur.
2. **TUBERCULUM CANCROsum**, quod etiam *noli me tangere* vocatur, est parvum tuberculum in facie, rubrolividum, quod per multos an-

nos quietum manet, si vero medicamentis multum irritatur, dolere incipit & in pessimum cancrum nerveum faciei abit.

3. **TUBERCULUM CISTICUM**, est parvus tumor subcutaneus, atheromatofus vel sevosus, qui sæpe per totam vitam vel manet, vel in atheroma abit.
4. **TUBERCULUM SCROPHULOSUM**. Scrophulæ colli cum parvis talibus tuberculis, quæ circa venam jugularem externam rosarii adinstar descendunt, incipiunt.
5. **TUBERCULUM ELEPHANTIAICUM**. Format elephantiasis tubercula squamosa & crustosa in toto corpore & facie. V. *Elephantiasis*.
6. **TUBERCULUM SARCOTICUM**. Mollia, rubra & indolentia talia tubercula sæpe magno numero in naso propullulant.
7. **TUBERCULUM HYDATITOSUM**. Hydatites subcutanei, in scroto vel sub mamma nascentes, globulos rotundos & durissimos referunt.
8. **TUBERCULA PANNOICA**, quæ ab Hungaris *Tsómór* vocantur; langore, & nausea prægressa oriuntur tubercula, quæ tactu manifestantur, circa tempora, in dorso, nucha, brachiis, præsertim in collo & carpo manum.
Curantur luxantibus, & dein datis diaphoreticis.

cis. *Externe* convenit frictio tuberculorum cum allio & aceto vini.*

CURATIO tuberculorum juxta indolem tumoris, quem referunt, curari debent, vide *doctrinam de tumoribus*.

PHYGETHLON.

Est tuberculum rubrum & dolens, quod varo majus, furunculo minus, & phymate durius est.

Sæpe circa anum tale tuberculum oritur, quod male tractatum in fistulam ani abiit.

Curatio exigit purgantia & *externe* aquam vegetomineralem.

ELEPHANTIASIS.

Est morbus in quo tota cutis non solum elephantis cuti similis, nempe rimosa, nigricans & unctuosissima evadit, sed simul ubique *magnis tuberibus* defædatur.

Hic morbus est maximam partem ægyptiis endemius, chronicus, contagiosus.

SIGNA & Symptomata totius morbi sunt.

1. Cutis dura, unctuosissima, crassa, rimosa, aspera, pilis destituta ac tuberosa.
2. Stupor & insensibilitas potissimum in tibiis, manibusque, acus puncturam vix sentientibus.
3. Deformitas faciei horrenda, genæ atrorubræ,
frons

* *BATY Specimen morborum Hungaris endemiorum.*

4. Frons admodum rugosa, oculi rotundi, nasus resimus, nares crassæ, fœtidæ, obstructæ, rictus oris satyricus, mentum complanatum, vox rauca & nasalis.
5. Magna tubera intus spongiosa extus callosa, in facie & toto corpore adsunt, quod *primarium* est elephantiasis *signum*.
6. Morbus inveteratus ulcera cariota format, horrendum fœtorem spargit, vermes alit, artus & digiti horrendè tument, atque hi sæpe corrupti cadunt.

CAUSA PROXIMA est acrimonia rancida sui generis.

CAUSÆ REMOTÆ sunt victus piscium & porcorum pinguium, aut leproforum.

CAUSÆ ADJUVANTES sunt aer humidus, potus aquæ stagnalis, mæror, terrorve subitaneus, quo acrimonia rancida evolvitur & in cute retinetur.

PROPAGATIO fit per generationem & lactationem* rarius per attactum, coitum vel concubitum, morbus autem inveteratus ingenti fœtore inficit.

SPECIES sunt.

- I. **ELEPHANTIASIS GENUINA**, quam in definitione descripsi.

E

Pro-

* Fœtus sanguine rancido matris, & infans chylo rancido nutricis inficitur.

Prognosis. Morbus incipiens subinde curatur, morbus autem inveteratus præcipue si tubera jam exulcerata inveniuntur, insanabilis est.

Curatio morbi incipientis tentatur balneis sulphureis, quibus cicuta, helleborus albus & globuli martiales adduntur. Dein plurima loca recentibus foliis boni Henrici obtegantur, etiam vesicatoria, & lotio partium cum spiritu vini aquoso, sale tartari & spiritu salis amoniaci in hunc finem laudantur; ad ulcera solutio mercurialis applicetur.

Interne purgantia, aquæ martiales, juscula viperina, fumaria, sarsaparilla, saponaria, chærophyllum, agrimonia, radix dulcamaræ, lappathum acutum, cortex Winteranus, cortex radices saffrafras & peruvianus laudantur, nec non antimonium crudum, atque tinctura cantharidum. * *

2. ELEPHANTIASIS TOPICA, est illa, quæ solum crus vel aliud membrum solummodo occupat.
3. ELEPHANTIASIS VENEREA oritur a viru venereo, præter tubercula magna in tota cute, ad sunt

* *Artzneykundige Abhandlungen von dem Collegio der Aerzte in London.* I. B. 18. S.

** MURRAY *de vermibus in lepra obviis, juncta leprosi historia.*

sunt signa luis veneræ. *Curatur* interno usu mercurii. *Externe* balsamum mercuriale & balnea emollientia addito mercurio adhibentur.

CLASSIS VI. CRUSTÆ.

Sunt cuticulæ mutationes in corpus siccum, emortuum, crassiusculum, a cute deciduum vel ei adhærens.

Nascuntur ex solidis & fluidis cum glutine morbo-
so exsiccatis.

SPECIES crustarum sunt.

CRUSTA.

Est corpus emortuum, siccum, fusco nigrum, a cute sine suppuratione deciduum, solam epidermidem afficiens.

SPECIES CRUSTARUM sunt

1. CRUSTA ULCERUM, ex ulcere male sanato sæpe gluten exsudat, qui locum ulceris tali crusta denotat.
2. CRUSTA SCABIOSA, in scabie simplici tenues, & glabræ, in putrida autem crassæ oriuntur tales crustæ, quæ virides atque pillosæ sunt, sua sponte decidunt.
3. CRUSTA VARIOLOSA. Exsiccata variolæ in cru-

stas abeunt, vel sua sponte deciduas, vel ab ægrotis decerpendas.

4. **CRUSTA CANCROSA**, quæ cancrum scrophulæsum subinde ad digiti crassitiem committatur. Unguento mercuriali emollitur.

5. **CRUSTÆ LEPROSÆ. V. Lepra.**

Curatio crustarum exigit ut crustæ lacte emolliantur, & dein deglubantur.

ESCHARA.

Est corpus subhumidum, fuscum vel nigrum, quod ipsam cutem afficit, & hinc ab ea sine suppuratione non separandum.

Ignis, fulmen, lapis causticus, carbunculus & gangræna sicca cutem adeo in escharam mutare valent.

CURATIO exigit pingua & emollientia, subinde scarificationem, ut ope suppurationis natura facilius escharam a partibus sanis separare possit.

SCABIES CAPITIS.

Format ulcera crustosa, humida, in capillata capitis parte.

SPECIES hujus scabiei sunt

I. **SCABIES CAPITIS SIMPLEX.** Incipit densissimis granulis ac si ex cute grana milii prominere, hæc granula rumpuntur, & exsudans gluten in toto capillatio ulcera crustosa format;

mat; crustæ hæ sunt ubique foraminosæ, ac si tineis essent erosa. Hinc hæc scabies capitis etiam *tinea benigna* dicitur. Humiditate scabies capitis a tinea vera differt.

2. **SCABIES CAPITIS FAVOSA.** Format ulcera, quæ alveolis favi, melle albido turgidis, similia sunt. Incipit vesiculis purulentis, in capillitio sine prævia inflammatione ortis, quæ sponte vel levi digitorum pressione crepant, & pulvem albidoflavescentem fundunt, atque exsiccatae squamas gryseas relinquunt.
3. **SCABIES CAPITIS FICOSA.** Si ulcera capillitii in faveolis suis purulentis granula flava, qualia in ficu discissa femina sunt, habent, *ficosa* vocatur scabies.
4. **SCABIES CAPITIS LUPINA.** Exhibet ulcera sicca, quæ marginata sunt squamis callofis, seu lupiorum aut cicerum instar capitata & incrassata.

PROGNOSIS. Scabies capitis est critica evacuatio humoris acrimoniosi, qui per glandulas capillitii excernitur. Hinc est morbus infantibus salubris, sed neglectus & diu durans cranii ossa inficit, & tunc difficillime sanatur.

Scabies hæcce pruritu, dolore & ingenti fetore infantes molestat, pallorem faciei, noctes insomnes, maciem quandoque cum febre hectica causat, & ob peccinationis vel defectum, vel

difficultatem ingens pediculorum copia nascitur. Scabiei excretio frigore vel exsiccantibus *suppressa* pessimos oculorum, cerebri aut pulmonum morbos procreat, ut cæcitatem, ophthalmiam, epilepsiam, convulsionem, glandularum colli intumescencias, tussim, phtysim, anasarcam, hydropem cerebri.

- CURATIO exigit 1. *consuram* capillitii, & *peñtinariem* cum scopula setacea.
2. *Losionem* capillitii cum aqua furfurum vel hordei cum melle.
 3. *Purgantia* sæpius repetita.
 4. *Decocta purificancia* ex bardana vel lapatho, & fumaria.
 5. *Caput* semper mitris & linteis *calidum* fervetur, *Diæta* observetur salubris.

SCABIES capitis *retropulsa* exigit sinapismum, vel vesicatorium abrafo capiti imponendum, ut revocetur scabies.

CRUSTA CAPITIS NEUNATORUM.

Est crusta sicca, & crassa, quæ in infantibus brevi post partum verticem & sinciput tegere, & sæpe medium per annum durare solet.

CURATIO. Præter purificationem cum scopula setacea nihil tentetur, nam suo tempore sponte evanescit.

CRUSTA LACTEA

Est efflorescentia crustosa, quæ infantum adhuc latentium genas vel maxime obsidet.

SPECIES sunt

I. CRUSTA LACTEA VULGARIS. Incipit a vesiculis numerosis cohærentibus, oleoso succo turgidis, ab initio albis dein flavescens. Vesiculis apertis cutis raris foraminibus circularibus pertusa apparet, e quibus humor viscidus in crustas albas vel flavas abiturus transudat. Hæ crustæ subinde *humide*, subinde *siccæ* sunt.

Serpit quandoque crusta lactea in partem capitis posticum, aures, mentum, collum, imo in totum corpus. Ingentem quandoque excitat pruritus, unde infantum hoc morbo afflictorum fletus, pervigilium, pavor in somno & alvus tarda.

CAUSA MATERIALIS est depositio acrimoniæ oleosæ ad glandulas cutaneas genarum vel faciei, hinc infantes pingues maxime aggreditur, aut eos, qui nutrice, cujus lac nimis oleosum, antiquum & abundans est, aluntur.

PROGNOSIS. Subinde sanatu difficilis est morbus, sed morbo sanato cutis genarum pulchra & illibata deprehenditur. Si autem morbi effluxus supprimitur, pessima sequuntur mala.

CURATIO requirit

1. *Ablationem* infantis, vel *mutationem* nutricis senioris aut nimium pinguis cum juniore & macilentiori.
2. Si autem nutrix alia haberi non possit, tunc nutrix 1. abstineat a vino, cerevisia & lacticiis, 2. purgetur aliquoties, 3. bibat decocta sanguinem purificantia, 4. utatur victu tenui non pingui aut lacteo, 5. iisdem medicamentis & diæta tractetur infans.

Externe evitentur medicamenta plumbata aut alia exsiccantia, & quotidie bis illiniatur crusta lactea cremore acidulo lactis, quem sæpe utilem deprehendi.

3. **CRUSTA LACTEA VOLATICA.** Familiaris est infantibus semestribus, dentitioni proximis. Oriuntur in labiis ac mento verrucosæ quasi vesiculæ, serum vel pus dilutum stillantes, delapsis vesicis cutis rubra, & parum rimosa manet. *Curatur* ut crusta lactea vulgaris.

TINEA.

Noscitur crustis viridescentibus, siccis & pertinacibus, quæ capillitium atque marginem frontalem occupant.

Tineæ species sunt.

1. **TINEA VERA** seu **CRUSTOSA** format crustas viridescentes, cineritias vel nigricentes. Pe-
cu-

culiare miasma hujus morbi causa esse videtur.

Curatio exigit

1. *purgantia* mercurialia sæpius repetita.

2. *Decocta purificansia*, *medicamenta mercurialia & sulphurea.*

Externe 1. *Capilli sunt abscindendi*

2. *Crustæ unguento juniperino vel unguento ad sineam emolliantur.*

3. *Dein capilli & crustæ emplastro picato eradicentur.*

4. *Caput sæpius losione belleborata abluatur.*

2. **TINEA VENEREA.** Præter luis veneræ signa adsunt crustæ albæ circa tempora & frontem, & in malo inveterato maculæ & pustulæ veneræ fontis, atque herpes farinaceus aurium.

Curatur hæc tinea interno usu mercurii. *Externe* unguentum neapolitanum cum præcipitato rubro prudenter adhibeatur.

In malo inveterato lotionem cum aqua phægædenica & penicillationem crustarum cum aqua caustica pro condilomatibus utilem deprehendi.

LEPRA.

Est morbus, in quo facies totaque fere corporis superficies tuberculis verrucosis vel crustis nigricantibus obideatur.

SPECIES sunt

1. **LEPRA TUBERCULOSA** seu GRÆCORUM format tubercula verrucosa, crassa, rubra & insensilia, quæ faciem, manus & corpus occupant.

Curatio tentari potest jure viperino, camphora, cicuta, & aquila alba. *Externe* balnea sulphurea cum marçe & helleboro albo applicentur.

2. **LEPRA CRUSTOSA.** Cutis hic & illic crustosa, arida, nigricans, scabra, rhagadibus variis sulcata, dolorifica, visu horrenda & fœtidissima evadit, præcipue in manibus ac pedibus.

Curatio interna tentari potest mercurio, æthiophe minerali, antimonio, croco martis, lacte, purgantibus.

Externe adhibeantur balnea sulphurea, martialia, helleborata, & inungantur crustæ butyro, vel unguento ad lepram.*

3. LE-

* *Florentia* in noscomio S. EUSEBII leprosi omni altero die inunguntur & sic sine alio fere remedio curantur, sequenti unguento R. Lardi & butyri majalis aa ℥iiſs. Terebinthinæ ℥xiv. ceræ albæ ℥vj. liquefiant lento igne; dein adde, mercurii præcipitati rubri ℥i. Salis communis sicci & merc. sublimati corrosivi aa ℥ij. Succu limonum & spiritus aceti aa q. ſ. pro unguento formando. V. GALEOTI *Dissertatione*

3. **LEPRA ASTURIENSIS**, est lepra asturiensibus endemia, in qua crustæ æstivo tempore delabuntur & cicatrices coloris rosei, infra cutis libellam depressas, lucidas & per vitam durantes reliquunt. Malum insanabile censetur.

Demum multi alii morbi cutanei, quæ pertinaces sunt & totum fere corpus occupant nomine lepræ ab Authoribus denotantur, ut

1. **LEPRA HERPETICA**, est herpes crustaceus in toto corpore. V. *Herpes*.
2. **LEPRA SCABIOSA** est scabies putrida, quæ etiam totum corpus occupat. V. *Scabies putrida*.
3. **LEPRA FUNGIFERA**, quæ excrescentias fungosas format. V. *Frambæsia*.
4. **LEPRA SQUAMOSA**, quæ ubique squamas producit. V. *Ichtyosis & impetigo*.
5. **LEPRA MACULOSA**, seu **VITILIGO** quæ maculis depressis, albis vel nigricantibus cutem defædat. V. *Albos & Melas*.
6. **LEPRA ELEPHANTIACA** seu **ARABICA**. V. *Elephantiasis*.
7. **LEPRA SETOSA**, vide *hystriçiasis*.
8. **LEPRA TOPICA**, quæ unam solummodo partem afficit.

starum

sopra les malattie, che si curano nel regio spedale di S. EUSEBIO con i rimedi soliti usarsi nel medesimo.
FIRENZE 1771.

MENTAGRA.

Est peculiaris scabies circa mentum, quæ in crustas abit.

SPECIES sunt.

1. MENTAGRA VENEREA. Ingentem talium crustarum, gluten viscidum exsudantium bis in magna copia venereorum vidi. Præter usum internum mercurii pars affecta aliquoties de die aqua phagædenica vel lacte mercuriali abluī debet, unguentum mercuriale de nocte imponatur. His remediis non juvantibus illiniantur crustæ aqua caustica ad condylomata.
2. MENTAGRA LEPROSA seu PLINII est lepra tuberculosa mentum & faciem afficiens, *Curatur ut lepra vel elephantiæsis.*
3. MENTAGRA INFANTUM. V. *Crusta lactea volativa.*

MALUM MORTUUM.

Est pustula, quæ in crustam fuscam, latam & crassam cum quadam infestitate & turpi aspectu, abit.

In coxis & tibiis frequenter observatur, rarius in facie.

Suubinde unica est in toto corpore, subinde plures, sed distantissimæ observantur. Hæ crustæ sunt siccæ, sine dolore, fixæ, pertinacissimæ, vix
 pru-

pruriginosæ. Crustis elapsis cutis infra est granulosa sed non exulcerata.

SANATUR ut tinea per dropacismum *V. tineam*.

EXANTHEMA LABIALE.

Est efflorescentia vesicularum, quæ in labiis erumpunt & cito in parvas crustas abeunt.

Febres intermittentes sæpe hac crisi terminantur.

CURATIO præter interna remedia diluentia nihil exigit.

EXANTHEMA SUBAXILLARE.

Est efflorescentia vesicularum, quæ in cavo subaxillari uno vel utroque erumpunt, magnam copiam humoris viscidum sæpe excernunt & in crustas tenues abeunt.

Eruptio tempore æstivo frequenter contigit.

CURATIO exigit diligentem ablutionem cum aqua calida, & interna remedia diluentia, jusculum cum chærophyllo & fumaria profuit.

CLASSIS VII. SQUAMÆ.

Hæc classis continet morbos cutaneos, in quo cuticula tota vel sub forma squamarum vel furfurum a cute secedit.

SPECIES hujus classis sunt.

FURFURARIO.

Est epidermidis secessus sub forma *furfurum*.

Furfuratio est raro morbus per se, sed ut plurimum symptoma porriginis, herpetis.

CURATIO hinc juxta morbum, a quo oritur, institui debet.

DESQUAMATIO.

Est epidermidis secessus sub forma *squmarum*.

Hic morbus etiam symptoma est impetiginis, vel ichtyosis, hinc ut hi morbi curatur.

EXUVIA EPIDERMIDIS.

Est cuticulæ secessus a cute sub forma magnarum laminarum.

CAUSÆ, quæ epidermidem a cute in latis portionibus solvunt, sunt 1. inflammatio erysipellacea. 2. Calor aquæ ebullientis, aut solis. 3. maceratio cutis in aqua. 4. Putredo gangrænosa. 5. Vesicatorium aut aliud acre cuti impositum. 6. Acrimonia sub epidermidem deposita ut in quibusdam febribus & ab esu delphini contingit.

CURATIO externa exigit ut pinguis, butyrum simplex aut ex fructu cacao applicetur, sic facile & sua sponte renascitur epidermis.

PORRIGO.

Est morbus, in quo in capillata capitis parte rimæ siccae & callosæ oriuntur, quæ perpetuo sca- tent furfure albescente inter pectinandum de- ciduo.

SPECIES sunt.

1. PORRIGO FURFURACEA, quam mox descripsi.
2. PORRIGO LUPINA, quæ squamas instar cicerum format, vide *Scabies capitis lupina*.
3. PORRIGO FARINOSA seu SPURIA, est congeries materiei unguinosæ pulverulentæ, quæ ob pe- ctinationis defectum in capite cumulatur, & crustam sordidam, atque fætidam, sub pectine farinæ crassæ forma delabentem, constituit.

Materies hæc farinosa vel furfuracea humor se- baceus glandularum capitis esse videtur. Sub his sordibus copiosa proles pediculorum tuta hospitatur.

Curatio exigit diligentem & frequentem pecti- nationem. Porrigo autem vera seu furfura- cea, ut *scabies capitis* curatur.

IMPETIGO.

Est morbus, in quo multæ maculæ rubræ, duræ, siccae, prurientes & asperæ oriuntur, quæ a fa- cie vel collo ortæ, totum corpus petunt & vel in furfures vel in tenues squamas resolvuntur. Hinc est quasi *lichen* in toto corpore.

SPECIES sunt.

1. IMPETIGO TOPICA, quæ solitaria in una parte est. V. *Lichen*.
2. IMPETIGO BENIGNA. Cutis maculæ rubentes & prurientes evadunt crassæ, duræ & tumidæ, nec non leviter humescunt, & ex humore albidō transudante squamæ fiunt albæ, crassitie papyrum tenuissimum aquantes, quæ tam digitis auferri possunt, quam per sudores decidunt, quibus demptis profluit sanguis. Hæc impetigo etiam ungues aliquantum destruit. Subinde in capitis cute incipit.
3. IMPETIGO MALIGNA. est illa, quæ luem, lepram, elephantiasim, aut scorbutum præcedit, vel horum morborum comes est.

CAUSA PROXIMA impetiginis est serum acre in cutem depositum. Serum acre redditur victu falso & acri, acrimonia latente venerea, aut scorbutica, aut leprosa, aut elephantiaica. Nam hos in morbos sæpe malum erumpit.

CURATIO impetiginis benignæ tentatur.

1. *purgantibus.*

2. *Decoctis purificantibus* chamomillæ & fumaricæ.

3. *Solutione* mercurii sublimati.

Externe aquosa balnea ex chamomillis conducunt.

In impetigine *scorbutica* & *venerea* simul antidota harum acrimoniarum adhibeantur.

ICHTHIOSIS.

Est morbus, in quo diversæ corporis partes teguntur squamis siccis & albidis, successive superincumbentibus, eodem ordine ac modo, quo squamæ piscium sibi incumbunt.*

Ægroti subinde ut pisces ferent, & in Asia squamæ circulo rubro sunt cinctæ.

CURATIO exigit ut morbus vel ut *lepra* vel ut *impetigo* tractetur.

TYRIASIS.

Est elephantiasis species, in qua cutis a carne subjacente putrida facile detrahi potest.**

A scalptura cujusvis partis farina ac furfur excutitur, demum ubique oriuntur maculæ albæ. Nasus & digiti incrassantur, ut in elephantiasis & omnes pili in toto corpore desluunt.

CAUSA PROXIMA est virus elephantiacum cum putredine junctum.

CURATIO incipientis morbi ut elephantiasis est, sed adde internum usum acidi vitrioli.

F

CLAS-

* *Acta Lipsiensia* 1689. & *Cl. SAUVAGES Nosologia methodica* T. II. p. 572.

** A serpente *tyro*, qui cutem facile exuit, nomen habet.

CLASSIS VIII. CALLOSITATES.

Sunt mutationes epidermidis in substantiam albidam, duram, crassam & insensilem.

Huc ergo referruntur sequentia genera.

CALLUS.

Est epidermis indurata, crassa & insensilis.

CAUSA PROXIMA est mucii malpighiani major secretio, exsiccatio & induratio. Irritatio secretionem, pressio & aer condensationem faciunt.

Causæ remotæ sunt diuturnus *arsivus*, unde major mucii malpighiani secretio, & induratio. Idem ab acore minerali * & a calore fervido observatur. **

SPR-

* Spiritu vitrioli aut sulphuris adeo cuticula induratur & incrassatur ut tales ignem devorare possint. *DESLANDES Brem. Magazin T. 1. p. 665.*

** Frictione & ingenti calore destruitur cuticula, at renascitur alia, primæ simillima, sed continuata causa frictionis, calorisve ad primam cuticulam novæ aliæ laminæ callosæ perpetuo accedunt, quæ demum in adeo crassum corneumque tuber abeunt, ut tales homines prunas ardentes, vel ferramenta candentia in manu circumgerere, & fuso metallo demum manus lavare discant. *Id Magnus BOERHAAVIUS de*

SPECIES sunt

1. **CALLUS IN PALMIS MANUUM**, oritur ab assiduo labore, & tractatione instrumentorum crassorum.
2. **CALLUS IN PLANTIS PEDUM** accrescit si pedibus nudis longo tempore incedamus.
3. **CALLUS FISTULARUM & ULCERUM**, est margo callosus, qui ulcera circumdat, oritur vi exsiccante aëris aut turundis multum prementibus.

Curatio. Ablata pressione callus manuum & pedum sua sponte sensim evanescit, aut maceratione in aqua, applicatisque unguentis camphoratis emollitur, vesicatorio, vel phosphoro tollitur.

CICATRIX.

Est callus a consolidato vulnere vel ulcere relictus. Formatur a mucō malpighiano, quo vulnera ultimam conglutinantur.

F 2

Ci-

fabris ferrariis testatur, id *Illustr.* HALLERUS in vitrariorum officinis vidit. A sola calida arena Ægyptiis soles non minus duræ, quam bobus sunt, ut absque dolore possint ferro calcesari; & in flammis regno super ignitas prunas tuto ingrediuntur.

Illustr. HALLERI *Element. Physiologie* T. V. p. 58.

Cicatrix pulchra vocatur, quæ cute, nec elevatio, nec depressior est, ut in vulneribus, acuto instrumento inflictis & apte unitis videre est.

Diversæ observantur cicatricum species.

1. **CICATRIX ELEVATA**, oritur, si caro ultra vulneris libellam luxurians, exsiccantium vi in cicatricem exsiccetur. Hæ cicatrices ut plurimum iterum aperiuntur, nisi id apta compressione & roborantibus impediatur.
2. **CICATRIX CAVA**, contingit si per suppurationem cutis & membrana adiposa multum consumpta est. Sic vulnera cariosa, spina ventotosa, & profundæ ambustiones relinquunt cicatrices cavas, quæ infundibuli forma ad ossa fere pergunt. Hæ cicatrices sunt insanabiles.
3. **CICATRICES A GRAVIDITATE**. Referunt hæ cicatrices in regione hypogastrica abdominis, in inguinibus & interioris femoris partibus *strias albicantes*, adhuc diu post partum conspicuas, sed cum tempore fere evanescentes.
4. **CICATRICES VARIOLOSÆ**, quæ præsertim in facie a prægressis variolis veris remanere solent.
5. **CICATRICES LEPRÆ ASTURIENSIS**, quæ rosei coloris, infra cutis libellam depressæ & lucidæ esse solent.

CLAVUS.

Est tuberculum callosum, album, rotundum, in digitis vel plantis pedum.*

SPECIES clavorum sunt

1. CLAVI SUPERFICIALES, qui epidermidi & cutis superficiei externæ solummodo adhærent.
2. CLAVI PROFUNDI, qui cuti, tendinibus aut periosteo adhærent, hinc a pressione cutis dolent. In suo centro *nucleum* durissimum habent, quo eradicato pars affecta non dolet, usque quo novus nucleus efformatur.

Nascuntur clavi a pressione locali digitorum, hinc familiares sunt illis, qui calceis arctioribus aut latoribus utuntur.

CURATIO exigit

1. Ut clavis pediluvio tepido bene emolliatur, & ut nucleus clavi dein unguibus digitorum vel cultello caute eximatur.
2. Dein clavis cera viridi, vel folio sedi, aceto forti macerato, aut emplastro ad clavos per aliquot septimanas tegatur & a pressione tueatur. Subinde clavis solo emplastro vesicatorio auferri potest.

Nimis profunde excisus clavis ingentem totius cruris inflammationem, gangrænam, vel

* ROUSSLIOT *Toilette des pieds.*

cancrum fungosum, vel tetanum causare potest.

ASPERITAS CUTIS.

Est cutis aspera, crassa, fusca vel rubens.

SPECIES sunt

1. ASPERITAS A VENTO, facies vento frigido diu exposita redditur aspera, sic etiam fit a frigore. Est rusticis & peregrinantibus familiaris.
2. ASPERITAS A LIXIVIO vel SAPONE, quæ in manibus lotricum invenitur. Alkali causticum saponis cutem sic deturpat.
3. ASPERITAS AB ÆTATE. Quo profectioris est homo ætatis, eo crassior fit cutis, præsertim in facie.

Curatio cutis asperæ butyro cacao & aliis pinguibus obtinetur. *Cosmetica* raro possunt.

CUTIS RUGOSA.

Senium, vel peculiaris laxitas cutis vel consuetudo frontem perpetuo rugandi, faciunt ut hæc, præsertim in fronte, in rugas contrahatur.

1. RUGOSITAS A LAXITATE fumo aromatico ex myrrha curari dicitur.
2. RUGOSITAS ELEPHANTIACA, Frons in hoc morbo rugosa fit, malum ut morbus, a quo oritur, est incurabile.
3. RUGOSITAS SENILIS est incurabilis.

CLASSIS IX. EXCRESCENTIÆ CUTANEÆ.

Sunt parva tubera, quæ ultra cutis libellam prominent.

Hi morbi per succi nutritii copiosorem affluxum & adhesionem fieri videntur.

GENERA hujus classis sunt.

VERRUCA.

Est tuberculum durum, scabrum, indolens, ex cute prominens.

In facie & manibus, raro in partibus aliis nascuntur.

CAUSA est raro cognita, an acrimonia verrucosa detur, & an hæc sit contagiosa, non adeo clare notum est.

SPECIES verrucarum sunt,

1. VERRUCA VULGARIS, quæ in basi & apice ejusdem diametri est.
2. VERRUCA PENSILIS seu ACROCHORDON est verruca, quæ ope petioli angustioris cuti adhaeret.
3. VERRUCA SESSILIS seu PORRUM, est verruca cuti immersa, seu vix extra cutem prominens.
4. VERRUCA CARNEA seu MOLLUSCA est tuberculum molle, sensibile, cuti concolor vel rubens, sæpe pilosum. In naso & facie ut plu-

rimum invenitur. Videtur admodum magna glandula cutanea quasi esse.

5. VERRUCA MADIDA seu MYRMECIUM, est verruca mollis, nuda, & semper madida.
6. VERRUCA GREGALIS. Dantur verrucæ admodum parvæ, quæ gregatim in facie vel manibus erumpunt, sed etiam sæpe sponte evanescent.
7. VERRUCA FEBRILIS, quæ cum febre ut exanthema in toto corpore erumpit. V. *Variolas verrucosas.*
8. VERRUCA CANCROSA seu MALIGNA, est verruca livens vel rubens, dolens, varicosa, quæ in cancrum abit.*
9. VERRUCÆ VENEREÆ, sunt moris, vel fram-bæsis similes, quæ in venereorum facie erumpunt ut aliquoties vidi.

CURATIO verrucarum obtinetur

1. *Ligatura*, quæ in verrucis petiolatis ope fili sericei, vel setæ equinæ peragi potest.
2. *Excisione*, qua verrucæ cancrôsæ curantur.
3. *Cauticis* ut spiritu salis concentrato, aqua forti, oleo camphoræ caustico, quibus verrucæ mediante penicillo bis de die illiniri debent.
4. *Inustione*, acus ad candellam excalesacta in verrucam infigitur.

5. *Fri-*

* DE VENS *Diss. de fungo cancroso ex verruca orto.*

5. *Frictione verrucæ cum sapone nigro.*
6. *Applicatione emplastris vesicatorii.*
7. *Remediis Symparheticis.* Sic verruca pomo vel carne, vel sanguine, ex anguilæ capite abscisso stillante, multum fricata, & remediis dein in terram sepultis, evanescere dicitur. Mihi res, sæpius tentata, non successit.

Verrucæ gregales sæpe dato purgante sponte evanescent. Verrucæ *venereæ* ut condylomata *venerea* curantur.

CORNUA CUTANEA.

Sunt excrescentiæ callosæ vel verrucosæ sed admodum magnæ.

Subinde totum corpus vel pars corniculis exstantibus horret.*

Cu-

* IL. HALLERUS in suo magno opere physiologico observationes de cornubus cutaneis congeffit. Tom. v. p. 30. Ex fronte cornu natum refert ZACUT. ex maxilla BARTHOLIN, ex capite duo cornua LEIGH. cornu 9. unciarum de capite feminæ defectum THORRESBI. Undique ex cute capitis INGRASSIAS, ex omnibus digitis. *Phil. Trans.* ex femore vetulæ *Journal. de Medic. & Histoire de la Chirurgie*, ex vulnere genu BENEDICTUS, undique ex manibus, pedibus, capite & fronte INGRASSIAS, ex articulis artuum, natibus & mammis SYLVIVS.

CURANTUR spiritu nitri fumante*, aut solutione argenti, qua cornua circa basim sæpius illiniri debent.

HYSTRICIASIS

Est papillarum fetis rigidis, ut hystrix habet, similitium, copiosa progenies in cute.

Nec *causa* nec *curatio* miri hujus morbi cutanei nota est.

CONDYLOMATA.

Sunt verrucæ molles, quæ circa anum & pudenda utriusque sexus excrefcunt.

Respectu originis, figuræ, magnitudinis & indolis admodum varix sunt hæ excrefcentiæ.

SPECIES esse solent

1. CONDYLOMATA VENEREA, quæ vix dolent & ex prægressis vel præsentibus aliis symptomatibus venereis noscuntur.

2. CONDYLOMATA HÆMORRHOIDALIA, quæ absentia symptomatum venereorum, atque prægressis hæmorrhoidibus noscuntur.

3. CON-

** In Anglia fuit homo visus, cujus caput fetis rigidis, pellucidis, 6. lineas longis 2. vel 3. crassis, horrescebat. Hæ setæ quovis autumno decidebant. is peperit 5. filios eodem morbo affectos. V. *Philos. Trans. n. 424. & Journal. de Med. Mars 1756.*

3. **CONDYLOMATA MALIGNA.** Hæc dolent, li-
vent, & in cancrum abeunt, ex male tracta-
tis condylomatibus aliis nascuntur.

Respectu *figuræ* vocantur condylomata

1. *Ficus* vel *sycoeis*, quæ magna sunt & ficus fi-
guram referunt.
2. *Cristæ*, quæ cristis gallinaceis similia sunt.
3. *Tymus*, quæ flores tymi vel brassicam cauliflo-
ram repræsentant.

CAUSA PROXIMA, est evolutio vasorum, quæ papil-
las cutaneas constituunt.

CURATIO. Condylomata *veneræ* præter internum
mercurii usum, quotidie bis solutione saturata
mercurii sublimati, vel aqua caustica ad condy-
lomata ope penicilli illiniri & illico linimento
mercuriali obtegi debent.

Condylomata autem iam nimis magna & sarco-
tica, cultro, forfice vel si petiolata sunt, ligatu-
ra auferuntur.

Condylomata *hemorrhoidalia* linimento cathere-
tico, ex pulvere aluminis usti, opii, flammulæ
jovis cum unguento de linaria subactis, sæpe
curantur.

Condyloma *malignum* ut cancer tractetur.

FRAMBÆSIA.

Est morbus, in quo excrementia fungosæ, mori fructus referentes, in toto fere corpore excrefcunt.*

Morbus hicce americanis est endemius & licet mercurio curetur & per coitum inficiat, tamen veneres non cenfetur, nam quos femel exercuit, fi bene ab eo curati funt, hos non amplius aggreditur.

SPECIES frambæsiæ funt.

I. FRAMBÆSIA GUINEENSIS, est morbus guineæ endemius, cum multis ulceribus fordidis, e quibus fungi mora referencia excrefcunt, incipit, & genitalia maxime afficit. Morbo inveterato sese adjungunt ulcera dysepulota, exostoses, caries, anchylofes & macies.

Curatio. Post integrum fungorum incrementum, quod intra 3. menses ordinario contingit, solutio sublimati corrosivi cum decocto saturatissimo sarsaparillæ detur. Sanato toto morbo *princeps fungus*, qui *mamapian* gineensibus dicitur, solutione caustica consumi debet.

Nigritiæ fuliginem lebetum æneorum, cum succo limonum dilutam, ulceribus & fungis applicant.

3. FRAMBÆSIA AMERICANA, difert a priori quod fun-

* Americani has excrementias *Pians* seu fungos dicunt, hinc *Cel. CARTHEUSERUS* hunc morbum *lepam fungiferam* nominat.

fungi non ex ulceribus sed ex cute excre-
scant, & quod hi sint granulosi, & rosei vel
pallidi, madidi & fraga referant. *Curatio* ten-
tetur eadem.

CLASSIS X. ULCERA CUTANEA.

Sunt superficialia ulcera seu solutiones continui pu-
rulentæ in sola externa cutis superficie.

Genera hujus classis sunt.

EXCORIATIO PURULENTA.

Est ulcus superficiale & purulentum in cutis super-
ficie.

SPECIES sunt

1. EXCORIATIO BULLOSA. Ea est, quæ cum bul-
la, vi aut sua sponte rupta, incipit. Exigit li-
nimentum molle.
2. EXCORIATIO A VESICATORIO. V. *Bulla a ve-
sicatorio.*
3. EXCORIATIO ACRIMONIOSA. Materia veneræ,
cancrofa, scabiosa vel alia cuti illinita, præ-
via inflammatione ulcus superficiale excitat.
Curatio exigit unguentum molle cum specifico
contra detectam acrimoniam.
4. EXCORIATIO PAPILLARUM IN MAMMIS, quæ

a vio-

FRAMBÆSIA.

Est morbus, in quo excrescentiæ fungosæ, mori fructus referentes, in toto fere corpore excrescunt.*

Morbus hicce americanis est endemius & licet mercurio curetur & per coitum inficiat, tamen veneris non censetur, nam quos semel excruciat, si bene ab eo curati sint, hos non amplius aggreditur.

SPECIES frambæsiæ sunt.

1. FRAMBÆSIA GUINEENSIS, est morbus guineæ endemius, cum multis ulceribus sordidis, e quibus fungi mora referentia excrescunt, incipit, & genitalia maxime afficit. Morbo inveterato sese adjungunt ulcera dysepulota, exostoses, caries, anchyloses & macies.

Curatio. Post integrum fungorum incrementum, quod intra 3. menses ordinario contingit, solutio sublimati corrosivi cum decocto saturatissimo sarsaparillæ detur. Sanato toto morbo *princeps fungus*, qui *manapian* gineensibus dicitur, solutione caustica consumi debet.

Nigritæ fuliginem lebetum æneorum, cum succo limonum dilutam, ulceribus & fungis applicant.

3. FRAMBÆSIA AMERICANA, difert a priori quod fun-

* Americani has excrescentias *Pians* seu fungos dicunt, hinc *Cel. CARTHEUSERUS* hunc morbum *lepam fungiferam* nominat.

fungi non ex ulceribus sed ex cute excre-
scant, & quod hi sint granulosi, & rosei vel
pallidi, madidi & fraga referant. *Curatio* ten-
tetur eadem.

CLASSIS X. ULCERA CUTANEA.

Sunt superficialia ulcera seu solutiones continui pu-
rulentæ in sola externa cutis superficie.

Genera hujus classis sunt.

EXCORIATIO PURULENTA.

Est ulcus superficiale & purulentum in cutis super-
ficie.

SPECIES sunt

1. **EXCORIATIO BULLOSA.** Ea est, quæ cum bul-
la, vi aut sua sponte rupta, incipit. Exigit li-
nimentum molle.
2. **EXCORIATIO A VESICATORIO.** V. *Bulla a ve-
sicatorio.*
3. **EXCORIATIO ACRIMONIOSA.** Materia venerea,
cancrofa, scabiosa vel alia cuti illinita, præ-
via inflammatione ulcus superficiale excitat.
Curatio exigit unguentum molle cum specifico
contra detectam acrimoniam.
4. **EXCORIATIO PAPILLARUM IN MAMMIS,** quæ
a vio-

a violenta succione infantis aut acrimonia ejus salivæ oritur.

Curatur butyro cacao vel pulvere insperso ex amylo, bolo armena & saccharo albo.

INTERTRIGO.

Est excoriatio genitalium vel alius partis, madens, & rubens, ab urinæ vel sudoris acrimonia.

SPECIES sunt

1. **INTERTRIGO GENITALIUM** est lætentibus familiaris, oritur custodum negligentia, quæ infantes in linteis, urina sæcibusque conspurcatis, diu sine purgatione relinquunt.

Curatio exigit diligentem mutationem linteorum mundorum, & insersionem pulveris amyli, lycopodii, vel boli armenæ.

2. **INTERTRIGO SCROTI** sudantibus a sudore acri, & in incontinentia urinæ adultis etiam familiaris est.

3. **INTERTRIGO SUBAXILLARIS** tempore æstivo a sudore acri cavum subaxillare sæpe excoriatur.

4. **INTERTRIGO AURICULARIS.** Infantes retro aures sæpe excoriari solent, præsertim si scabie capitis laborant.

Curatio intertriginis exigit ut excretio non subito impediatur, sed prius datis purgantibus locus excoriatus ab initio cerato vel butyro cacao, in fluxu servetur dein bolo armena inspergatur. Cerussa plumbi evitetur.

APHTHÆ.

Sunt parva, albicantia & superficialia ulcuscula in oris cavo, vel quod rarius est in genitalibus, primis viis, aut trachea.

Incipiunt aphthæ sub forma vesicularum miliarium albarum, quæ in apice foraminulum gerunt, dein collabuntur & aliquantum latefcunt.

SPECIES aphtharum sunt diversæ respectu *loci* & *indolis*.

I. APHTHÆ INFANTILES. Lactentibus sunt familiares & a lacte corrupto infantis vel nutricis fieri creduntur. Palatum, linguam & genas internas obsident, non raro simul in genitalibus observantur.

Infantes lac sugere recusant, pervigiles & febrientes sæpe fiunt, nutrices calorem oris infantis sub lactatione sentiunt, & non raro papillæ mammarum aphthis inficiuntur.

Curatio exigit, ut infans syrupo de spina cervina vel manato purgetur, & ut os aphthosum aqua vitriolata cum melle rosaceo sæpius de die eluatur.

Nutrix simul purgetur & bibat decoctum bardanæ atque ab omnibus acidis, acris & vino absteineat.

2. APHTHÆ ADULTORUM. In palato, interna superficie genarum vel labiorum, subinde in

tonfillis vel faucium cavo una vel plures *magna* aphthæ oriuntur. Apex & latera linguæ punctis hinc inde pertusa videntur. Locus aphthæ sub masticatione aut deglutitione acriter dolet. Febris abest.*

Curatio est ut in aphthis infantum.

3. APHTHÆ FEBRILES. erumpunt cum febre acuta & non solum oris cavum, sed subinde simul fauces, tracheam, œsophagum, atque primas vias obsident. V. apud Authores descriptionem *febris aphthosæ*.
4. APHTHÆ GANGRÆNOSE, livent & fœtent, observantur in angina gangrænosa, & febre maligna. Exigunt collutorium ex cortice peruviano, ruta & camphora.
5. APHTHÆ VENEREÆ, ulcera superficialia, mucogryseo testâ faciunt, noscuntur signis luis venereæ, curantur collutorio ex amylo & mercurio gummoso, & decocto sarsaparillæ.
6. APHTHÆ MERCURIALES, quæ cum ptyalismo & oris fœtore erumpunt, præsertim orificia ductuum salivalium *Srenoni* afficiunt.

Cu-

* Vidi nuper in quodam pago multos rusticos os admodum habuisse aphthosum, cum lac, e vaccis aphthosis mulsum, frigidum tempore messis potarent, nobiliores autem hujus pagi, qui lac bibebant calefactum, aphthis non afficiebantur.

Curantur purgantibus, balneis calidis, & decocto emolliente lacteo.

7. **APHTHÆ SCORBUTICÆ** nascuntur stomacace gingivarum & aliis scorbuti signis. *Curantur* interne antiscorbuticis, externe melle rosaceo & spiritu salis tangantur, atque dein tinctura gingivali eluantur.

Huc pertinet *cancer aquaticus*, qui magna est aphtha, cito in gangrænam buccarum vel labiorum transiens, curatur etiam interno & externo usu spiritus salis marini.

8. **APHTHÆ SYMPTOMATICÆ** sunt illæ, quæ feбри miliari, petechiali, dysentericæ, phthysi, gangræne pulmonis & cancro superveniunt, atque utplurimum incurabiles sunt.

FISSURÆ.

Sunt solutiones lineares, siccæ vel humidæ, in cuticula vel cute.

SPECIES sunt

1. **FISSURÆ A FRIGORE**, quæ in labiis oris, manibus, pedibusque hieme observantur. *Curantur* unguento ad perniones.
2. **FISSURÆ LABIORUM A VENTO**, quæ tempore ventoso itinerantibus contingunt. *Curantur* butyro cacao vel unguento ad labia.
3. **FISSURÆ AB ACRIBUS**. Ut accidunt ancillis lixivium calidum incaute tractantibus. *Curantur*

cur butyro. Fissuræ, quæ in manibus ab *astramento typographico* oriebantur, unguento alcalino curabantur.

4. **FISSURÆ PAPILLARUM MAMMÆ.** Nutricibus a violenta & perpetua suctione infantis sunt familiares. *Curatio* exigit abstinentiam aliqualem a lactatione, butyrum cacao & pulverem ad mamillas, qui ex amylo & saccharo & bolo armena constat.

RHAGADES.

Sunt malignæ, siccæ & profundæ fissuræ cutanæ.

SPECIES sunt

1. **RHAGADES VENEREÆ**, quæ in volis manuum plantisque pedum, atque circa ani & vulvæ orificium oriri solent. Noscuntur morbis venereis prægressis. *Curantur* admodum difficulter. Interne dentur mercurialia. Externe pomatum ex mercurio præcipitato rubro vel albo, aqua phagædenica, vel solutio saturata mercurialis adhibeatur.
2. **RHAGADES LEPROSÆ** sunt, quæ in lepra, elephantiasi & frambæsia totam sere cutem occupant.
3. **RHAGADES INNOMINATÆ**, quas in hominibus nec venereis, nec leprosis ex causa adhuc incognita in volis manuum vidi. Cuticula crassa, rhagadibus plena erat, gluten copiosum

ex rhagidibus exsudabat. Nec mercurius, nec alia medicamenta profuere. A decocto saturato charophilli interne & externe adhibito sæpius cuticula cum rhagadibus secessit, malum brevi iterum rediit. *Celsus* laudat auripigmentum, sed id non tentavi.

CLASSIS XI. VULNERA CUTANEA.

Sunt vulnera, quæ solam cutem lædunt.

Huc maxime pertinent

EXCORIATIO CRUENTA.

Est cuticulæ vel cutis a partibus subjacentibus cruenta & violenta separatio.

SPECIES excoriationis cruentæ sunt.

I. **EXCORIATIO A VIOLENTO ATTRITU**, quæ supra partes ossibus sustentatas, ut supra spinas tiliarum, cranium aut digitorum articulos frequentissime contingit. Hæc excoriatio summe dolorifica est, & paulo post multum inflammatur.

Nihil utilius est quam fomentum ex vino tepido cum aliquot guttis extracti saturni. Ipsa viva excoriatio parva portione emplastri anglicani tegatur. Evitentur spiritus & un-

gnenta præsertim in corporibus cachecticis ,
in his ab excoriatione violenta sæpe magnum
ulcus erysipellatosum excitatur.

Huc etiam pertinet *Excoriatio* volæ *manus* a labore, aut *pedis* plantæ ab itinere, excoriatione in interna & summa *femorum* parte ab equitatione, & in regione *ossis sacri* aut calce *pedis* a longo & duro decubitu. V. *Erysipema* ab *assritu*.

2. **EXCORIATIO UNGUICULARIS**, quæ ab unguibus hominis, fellis, vel alius animalis infligitur. Longam & cruentam repræsentat lineam, sic etiam infantes, quibus cutis in capite vel alio loco moleste prurit, unguibus locum prurientem adeo fricare solent, ut sanguis ex cute erumpat.

SCISSURA.

Est solutio cutis, cruentam lineam referens, acuto instrumento inflicta.

CURATUR optime si vulnus emplastro anglicano unia-
tur.

PRESSURA.

Est cutis intra ungues digitorum compressio.

Partes nerveæ sic pressæ ut labia, facies, aut mam-
mæ non raro tuberculum durum inflammatum
retinent, quod in cancrum degenerare potest.

Cu-

CURATIO exigit ut illico vino tepido inflammatio resolvatur.

• MORSUS.

Est cutis intra dentes animalis solutio cruenta.

Morsus Species sunt, *morsus simplex* & *morsus ab animali rabioso* vel *irrazo*. Eadem mala producit æ pressura cum unguibus. Sed morsus animalis *irrazo* vel *rabioso* præterea rabiem inducit. V. *Vulnera venenata*, quæ in *chirurgia* descripti.

CURATIO morsus simplicis exigit balsamum Arcæi.

PUNCTURA.

Est solutio cutis per acum, aliudve instrumentum acutum.

SPECIES sunt

1. **PUNCTURA SIMPLEX.** Si cutis per acum pun-
gitur, una alterave guttula sanguinis exit,
quæ aëre exsiccatur & vulnus intra diem sua
sponte, si sanguine tectum manet, sanatur.
2. **PUNCTURA COMPLICATA CUM CUSPIDE FRA-
CTO ET INTRA VULNUS RELICTO**, ut sæpe
cum festucis ligneis contingit. *Curatio* exigit
ut corpus heterogeneousum e vulnere extra-
hatur.

Si hæc extractio impossibilis est, vulnus lan-
ceola dilatetur, aut excitetur vulneris sup-
puratio, sic festuca fere sua sponte exit.

3. PUNCTURA A VIPERA VENENATA vel NON VENENATA. Noscitur duobus puncturis juxta se locatis. Viperæ venenatæ fere omnes duos in ore gerunt aculeos osseos, plicatiles & cavos, quorum basis premit folliculos duos, succo venenato turgidos, qui in vulnus effunditur, tum animal mordet.

Puncturæ viperarum non venenatarum leves & sine periculo sunt, venenatarum autem puncturæ pessima symptomata & sæpe brevi mortem inferunt. *V. meam chirurgiam de vulneribus venenatis.*

4. PUNCTURA AB HIRUDINE. Vulnus ab hoc verme illatum est triangulare, subin etiam ablato hirudine diu sanguinem plorat, *curatur* sua sponte vel applicato vino calido.

ICTUS AB INSECTO.

Est punctura ab insecto illata.

SPECIES sunt

1. ICTUS A PEDICULO, facit, parvum stigma cutaneum, cujus peripheria albescit.
2. ICTUS A PULICE stigma facit cujus ambitus late rubet. An pediculus solum sanguinem, & pulex solum serum ex inflictio vulnere exsugit?
3. ICTUS A CIMICE, CULICE & VESPA, tubercula rubra & admodum prurientia relinquit

in

in cute. Hæc applicatione aquæ frigidæ, vel aceti curantur.

4. **ICTUS A SCORPIONE.** Hic multis animalibus lethalis est, sed hominibus raro, nisi magnus nervus pungatur. Laudatur externe oleum scorpionum, quod autem non semper symptomata aufert.
 5. **ICTUS A TARANTULA.** Hujus ictus dolorem, dein tumorem livescentem, paucos post dies crusta nigricante oblitum, excitat; accedunt somnolentia, oppressionis anxietatisque sensus, & demum dolores in singulis corporis articulis, sed nunquam effrenis saltandi cupiditas homines demorsos incescit, ut vulgo narratur. Hæc symptomata diaphoreticis curantur.
 6. **ICTUS A FURIA INFERNALI.** Hoc insectum est vermiforme, tenuissimum & vix duas lineas longum. In suecia ex aere delabitur, & momento citius tum in hominum, tum in jumentorum corpora penetrat, atque tam diros excitat dolores, ut miseri homines quandoque intra horæ quadrantem pereant, dantur tamen qui diutius durant.
- Cognoscitur locus ex stigmate exiguo, fusco, & dolentissimo. Fenones lac recenter coagulatum parti vulneratæ imponunt, sic dolor

remittit, & insectum foras prorumpit: alii
cultro locum incidunt, & animal extrahunt.

CLASSIS XII. INSECTA CUTANEA.

Insecta & vermes, qui externam corporis superficiem infestare & in vel sub cute sedem figere solent, frequentissimi hi sunt

1. PEDICULI capitis & pubis in phthiriasi.
2. ACARUS SCABIEI in scabie verminosa.
3. ACARUS EXULCERANS in scabie ferina.
4. LARVÆ MUSCÆ LEPRÆ in elephantiasi nigritarum.
5. LARVÆ MUSCÆ CARNARIÆ ET VULGARIS in vulneribus, ulceribus, variolis & lepra.
6. PULEX AMERICANUS sub cute americanorum.
7. LARVÆ ÆSTROTORUM, quæ sub cutè boum & rhangiferorum tubera faciunt.
8. SYRONES in pustulis manuum & pedum.
9. GORDIUS MEDINENSIS seu DRACUNCULUS PERSARUM, qui in tellam cellulofam penetrat.
10. LUMBRICUS EFFRACTOR, qui quandoque ex abdomine effringit.
11. FURIA INFERNALIS, quæ cutem perfodit ex aere delapsa.
12. ASCARIDES, qui intestinum rectum aut vulvam inhabitant.

13. **SCOLOPENDRA FORFICULATA**, quæ aures intrare amat.
14. **HIRUDO**, qui cuti adhærere solet hominum, qui stagna intrant.

PHTHIRIASIS.

Est morbus, in quo cutis vel aliæ partes ingenti pediculorum copia obsidentur.

Hæc insecta cutem puncturis, pruritu, fordibus, ulcusculisque valde discruciant.

SPECIES sunt

1. **PHTHIRIASIS CAPITIS**. Est infantibus familiaris, cum scabie, & porrigine furfuracea capitis conjunctus morbus. Capilli ut plurimum *lenibus* copiosissimis, qui *ovula* pediculorum sunt, obsidentur.

Curatio exigit frequentem pectionem & purificationem capitis. V. *Scabies capitis*.

2. **PHTHIRIASIS PUBIS**. In pilis pubis, scroti & inguinum pediculi lati, quos *plasulas* seu *morpiones* appellant, observantur. Hi profunde cuti immerguntur, molestum pruritus excitant, at cutem non ut pediculi capitis exulcerant.

Curantur unguento neapolitano, aut solutione saturata mercuriali, vel pulvere seminis staphisagriæ, vel infuso nicotianæ.

3. **PHTHIRIASIS SUPERCILIORUM.** Pediculi, qui supercilia interdum inhabitant, sunt platulis similes. *Curantur* aloe in aceto scillitico soluta, vel oleo spicæ vel unguento mercuriali.
4. **PHTHIRIASIS TOTIUS CORPORIS.** Tota corporis superficies & omnia vestimenta, præsertim si lanea sunt, replentur pediculis & eorum lentibus.

Curatio exigit balnea ex nicotiana, inunctiones mercuriales cum oleo spicæ, & nova vestimenta. *Interne* cortex cum mercurio adhibeatur.

5. **PHTHIRIASIS INTERNA.** Est ea, in qua pediculi e diversis corporis locis exeunt, ut ex oculis, naribus, auribus, ore, cum urina, sputo, fecibus. Ægroti emaciantur & pereunt.

Curatio instituatutur ut in priori specie dixi.

HELMINTIASIS.

Est morbus, in quo cutis, vel aliæ partes externæ ingenti vermium vel larvarum vermiformium copia obsidentur.

SPECIES sunt

- I. **HELMINTIASIS CUTANEA.** Hic morbus endemicus est Martinicanis, Westphalis, Transylvanis & Acridophagis. Miseris hoc morbo affectis per magnam corporis partem vermiculi sub cute cuniculos agunt, & fere totius

corporis pinguedinem consumunt , atque carnes hinc inde ad ossa usque devorant , adeo ut mors horrenda sequatur.

Curatio exigit interne & externe anthelmintica cum mercurialibus.

2. HELMINTIASIS INTESTINI RECTI, VULVÆ, URETHRÆ, NARIUM, AURIUM, aut GINGIVARUM.* Frequenti injectione tabaci, vel solutionis ex sale amaro & anthelminticis curatur.
3. HELMINTIASIS ULCERUM. Vermes, qui in ulceribus, aut vulneribus fordidis, diu aeri expositis, negligenterque deligatis, potissimum æstate, rarissime autem hyeme reperiuntur, ovulis, a musca vulgari vel carnaria in ulcera depositis, originem debent. Hi vermiculi etiam in scabie humida, variolis maturis, atque in lepra inveniuntur.

Curatio exigit ut ulcera bene eluantur, & mundentur, dein oleum terebinthinæ, essentia aloes, vel elixirium vitrioli applicetur, vel mercurius dulcis inspergatur.

MALIS.

Tabera, quæ infecta, vel vermes intra se recondunt, *males* dicuntur.

SPECIES malium sunt.

- I. MALIS PEDICULARIS, in capite & facie bul-
la

* Vidi nuper infantem, cui gingivæ ingenti copia vermium repletæ erant, solutione salis amari hanc helminthiasim intra paucos dies curavi.

la visa fuit, quæ incisa magnam copiam pediculorum continuit. *Curatio* facta incisione exigit elutionem cum aqua vulneraria.

2. **MALIS A PULICE AMERICANO.** Hoc insectum in america degens vix conspicuum est, cutim peregrinantium maxime in cruribus subit, imo quandoque sub unguibus in cutem penetrat. Intra aliquot dies sub eqidermide magnitudinem pisi acquirit & partem obsessam subinde ad ossa usque erodit.

Curatio exigit ut insecta hæc quotidie ope cultri acuti ex cute evellantur, & locus cinere tabaci combusti inspergatur. Ubi vero tectum crus his insectis obsidetur, linteum oleo picis intinctum applicari debet, hoc remedio hæc insecta cito separantur.

3. **MALIS AL ACARO SYLVESTRI AMERICO,** etiam sic tractatur.

4. **MALIS A GORDIO MEDINENSI seu DRACUNCULO PERSICO.** Est vermis non solum circa Medinam & in Persia, sed in omnibus æstuosarum regionum lacubus obvius. In hominum cutem inter lavandum vel ambulandum in aqua lacustri se insinuare solet. Frequentissime crura & scrotum occupat. Hic vermis sæpe ad plurimum pedum longitudinem in tella cellulosa hominis quem afficit, increfcit, muscutorum tractus sequi amat, subinde quod

quod pejus est ossa serpentis adinstar amplectitur. Modo unus modo plures adesse deprehenduntur.

Hic vermis per annum in corpore latitat, & præter dolorem loci affecti nullum incommodum facit.

Non raro autem tumorem rubentem cum febre plurium dierum, quæ nuncia est prodituri vermis, excitat. Exsurgit demum in tumore vesica pellucida, vel nigricans, ex qua rupta profilit rostellum vermis, qui sensim magis erumpit, & ita extrahi paullatim potest.

Curatio exigit, ut tumor cataplasmate lacteo emolliatur, dein ut erumpentis vermis portio circa ligulam rotetur, sic intra 10. circiter dies totus vermis, cavendo ne rumpatur, extrahi potest. Ulcus extracto verme ut aliud curatur.

Enormior vermis longitudo, tarda maturatio, implicatio vermis circa ossa vel musculos, vermis ruptura, curationem longiorem, & difficiliorem reddunt.

5. **MALIS A SIRONIBUS.** Hoc insectum intra cutim se insinuat & epidermidem in papulas atolit pruriginosas, rubras vel luteas, quæ sensum exulcerant. In planta pedis & vola manus sirones frequenter nidulari solent.

Curatio exigit ut fironus acuti effodiantur , & dein locus sebo deligatur , alii solutionem salis amari , alii unguentum amarum cum mercurio dulci adhibent.

6. **MALIS A LUMBRICO EFFRACTORE.** Hic vermis ex intestinis in umbilico vel in inguinibus , præsertim in locis herniosis excitato abscessu erumpere solet. Relinquit fistulam subinde difficulter , subinde facile aqua thediana curabilem.

CRINONES.

Sunt setæ lineam longæ , nigricantes & confertæ , quæ instar vermiculorum ex cute exprimi possunt.

SPECIES sunt

1. **CRINONES INFANTUM.** Cutis dorsi , brachiorum & crurum in infantibus atrophicis nigricantibus setis confertim obsidetur. Has setas aliqui pro vermiculis habent , & ideo *Comedones* vocant.

Curatio exigit ut partes obsessæ manu ex calido oleo olivarum madida , vel aqua calida , cui parum farinæ , aut pulveris cyprei additum est alternis diebus fricentur.

2. **CRINONES ADULTORUM.** Puncta nigra referunt in facie , circa nasum , & in antica thoracis parte , quæ puncta digitis ex cute pressa si-

mulacra vermiculorum cum capite nigro exhibent.

Sebum in folliculis cutaneis inspissatum & in externo apice corruptum, atque per porum excretorium glandulæ expressum, hos vermiculos cum capite nigro repræsentat.

Curatur lotione saponacea ex sapone, vel oleo tartari per deliquium & expressione sibi.

CLASSIS XIII. MORBI UNGUIUM.

Morbi, qui unguis infestare solent, sunt

SELINE.

Est macula alba in vel sub ungue.

Macula autem albicans in radice unguis conspicua *lanula unguis* dicitur.

SPECIES sunt.

1. *SELINE A CARIE SICCA UNGUIUM*, quæ vitri acuti fragmento tam diu radi debet, donec macula dispareat. Subinde spiritus vini camphoratus conducit.
2. *SELINE A PUSTULA SUB UNGUE*, quæ rasuram unguis cum cultro exigit, ut pus exire possit.

ECCHYMOMA UNGUIS.

Est macula livida sub ungue.

SPECIES sunt.

1. ECCHYMOMA VIOLENTUM, quod a contusione, pressura, acupunctura unguis vel festuca sub unguem intrusa oritur. *Curatur* fomento calido ex oxycrato vel vino.
2. ECCHYMOMA SPONTANEUM, est unguium livor, qui a frigore aeris vel febris intermittens nascitur. *Curatur* sua sponte. Ante eruptionem trichomatis aliquando omnes ungues nigerrimi fiunt, & abscedunt.

GRYPHOSIS.

Est unguium longe excretorum incurvatio.

CAUSA est ut plurimum neglecta abscissio, * subinde peculiaris morbus. **

CURATIO exigit abscissionem.

FIS-

* Hominibus, quoties unguis vel ex barbarie vel ex more aliquo antiquo omittunt refecare, ad 3. & 4. pollices & spithamam longi fiunt. HALLER *Physiol.* T. V. p. 30.

** Ex morbo duos pollices longos unguis LINDENIUS in *sua physiologia* refert. Duas uncias longos in *Phil. Trans.* n. 297. quatuor cum dimidio JACOBÆUS conf. BARTIOLINI *quat.* p. 57.

FISSURA UNGUIUM.

Est unguis solutio lineam referens.

SPECIES sunt

1. FISSURA CRUENTA, quæ ab instrumento acuto infligitur, & unione ut vulnus curatur.
2. FISSURA SICCA, quæ sua sponte subinde observatur, aliquando autem luis venereæ vel lepræ effectus est.

Curatio instituatür juxta morbum, a quo fissura pendet.

TINEA UNGUIUM.

Est unguis unius, vel plurium erosio seu corruptio ulcerosa.

SPECIES sunt

1. TINEA SICCA, V. *scabrities unguium*.
2. TINEA HUMIDA, in qua unguis mollis, rugosus, hinc inde corruptus & saniosus est.

CAUSA PROXIMA est depositio humoris acris, qui circa radicem unguis deponitur.

Id contingit in lue venerea, in impetigine, in plica polonica, in lepra & elephantiasi.

CURATIO exigit ut acrimonia suo specifico remedio auferatur. *Externe* spiritus vini camphoratus cum mastiche prodest.

MOLLITIES UNGUIUM.

Est Unguium tanta flexilitas, ut sine ruptura solici-

ri, & corrugari possint. Hic morbus subinde a tinea unguium, subinde a chlorosi oritur.

Curatio. Mollities *tineosa* ut tinea unguis. Mollities *chlorotica* martialibus curatur.*

SCABRITIES UNGUIUM.

Est unguium sicca, quasi cariota corruptio, qua unguis scaber, crassus, friabilis & inæqualis evadit.

Hic morbus etiam *tinea sicca* unguium vocari potest; subinde solam radicem, vel solum marginem adhæsivum, subinde totum unguem occupat.

Oritur a valido labore, quo radix unguis vitiatur, aliquando etiam a causa interna nascitur.

CURATIO exigit ut frustum lardi corrupto ungui per aliquot septimanas firmiter applicetur.

PTERIGIUM UNGUIS.

Est epidermidis magna prolongatio & incrementum supra radices unguium.

CURATIO exigit ut epidermis obtuso cultro ab ungue separetur & reprimatur.

Ulcera circa marginem unguis frequenter *carnem fungosam*, quæ supra unguem proserpere videtur, formare solent. Hæc lapide infernali auferatur, & dein extracto saturni exsicceetur.

AR-

* NIEMAN *Dissertatio epistolica de feda unguium mollitie puellæ chlorotica martialium usu feliciter curata.* Magdeburg 1774.

ARCTURA UNGUIS.

Est unguis curvatura lateralis, cutem secans & exulcerans.

Noscitur inflammatione, dolore intenso & exulceratione laterali digiti, præsertim pollicis majoris in pede.

Oritur ab excisione nimia marginis lateralis aut a calceis nimium angustis.

CURATIO exigit ut unguis medietas fragmento acuto vitri tamdiu fricetur, donec margo lateralis sursum pergat; sub unguem ponitur linteam carptum, & ad ulcus applicetur extractum saturni.

Si hæc medicatio non juvat, discindatur forfice acutissima unguis a margine usque ad radicem, dein portio unguis carni increta, forcipe evellatur.

DEFORMITAS UNGUIS.

Est unguium monstrosum incrementum in formam unguiculæ avicularis vel cornu.*

CURATIO exigit abscissionem.

H 2

LA-

* Historiam unguium, qui in vera cornua laminata abierunt, V. in *Histoir. de l'Academ.* 1719. hist. 1. Hominem quotidie coram me video, qui sibi digitum auricularem manus sinistræ in sua juventute in-

LAPSUS UNGIUM.

Est unguis unius vel plurium spontaneus secessus a digito.

CAUSÆ, quæ hunc lapsum efficiunt, sunt suppuratio sub vel circa radicem unguis, longa manuum maceratio in aqua calida, virus plicosum, vel aliud, & datum venenum.

A lapsu unguis ad minimum loci denudati contactum fiunt horrendi dolores.

CURATIO requirit ut inspergatur ad locum ab ungue nudum pulvis olibani vel mastichis, & molli cera, quæ unguis figuram referat, tegatur.

Sic unguis a sua radice incipit iterum crescere, & restitui.

CLASSIS XIV. MORBI PILORUM.

Morbos, qui pilos afficiunt, ut morbos unguium ad cutaneos refero, cum unguis & pili partes cutis esse censeantur.

Sunt autem *morbi pilorum* sequentes.

ALO-

tra porram adeo compresserat, ut totus unguis ablatu fuerit, renascebatur loco unguis cornu acutum, quod unguis substantiam habet, admodum crassum & longum fit, si non omni mense resecetur.

ALOPECIA.

Est capillorum vel pilorum in toto corpore lapsus spontaneus seu defluvium.

CAUSA PROXIMA est cutis laxitas, vel bulborum pilarium corruptio.

SPECIES sunt.

1. **ALOPECIA SIMPLEX**, quæ post morbos acutos, & post puerperium observatur.
2. **ALOPECIA COMPLICATA**, quæ luem veneream, lepram, elephantiasim, tineam, & phthysim comitatur.
3. **ALOPECIA UNIVERSALIS** seu **MADAROSIS**, est defluvium non solum capillorum, sed etiam pilorum in toto corpore, ut ciliorum, superciliorum & pilorum pubis. Est symptomata elephantiasis.
4. **ALOPECIA AREATA**, in qua per areas tantum hinc inde capilli defluunt, est symptomata tineæ, vocatur etiam *ophiasis*.

Curatio. Alopecia simplex roborantibus internis & externis curatur. Alopecia complicata sanationem non admittit, nisi morbus, cujus symptomata est, curetur.

CALVITIES.

Est capillorum defectus in sincipite vel solo vertice.

SPECIES sunt

1. CALVITIES SENUM, quæ vulgare & naturale senectutis confectarium est.
 2. CALVITIES HÆREDITARIA, quæ multis familiis jam in ætate virili consueta est.*
 3. CALVITIES SACERDOTUM, tonsura quorundam sacerdotum, qui eam mitra ex panno rubro vel nigro tegunt, calva & glabra fit.
- Curatio*: omnis calvities incurabilis est.

HIRSUTIES.

Est pilorum exortus nimius, vel in toto corpore vel in loco non consueto.

CAUSA PROXIMA est bulborum progenies in loco non consueto vel affluxus nimis nutrimenti ad bulbos pilorum.

Nascuntur subinde fœtus adeo hirsuti, ut pro simia habiti fuerint. Huc etiam refero feminas barbata & duplicia supercilia super uno oculo.

HIRSUTIES ergo vel *universalis* in tota corporis super-

* Patricia nobis gens est, dicit ILL. HALLERUS, cui etiam in feminarum de ea gente filiis & nepotibus calvities præmatura supervenit; talem, & ego familiam in Hungaria video. *Myconiata* jam 20. vel 25. anno calvi fiunt. *Tournefort* voy. an. lev. T. 1. p. 333.

perficie est, vel *parialis* in uno tantum vel consueto vel inconsumo loco.*

CURATIO. Applicetur spiritus salis dulcis. qui mediante charta bibula appoitur, vel unguentum depilatorium ex auripigmento, calce viva & melle.

XERASIA.

Est capillorum nimia tenuitas, lanugini similis.

CURATIO exigit ut caput novacula abradatur, & sæpius unguento pomato inungatur, atque pulvere cyprio inspergatur.

H 4

TRI-

* Homo ex sua natura hirsutum est animal, totum pilis adspersum, si volam manus, plantam pedis, & penis glandem excipias, nam etiam in facie & mammis formosissimæ feminæ pili deprehenduntur. Quoties jam hi pili, qui vulgo breves manent in homine, in aliqualem longitudinem excrefcunt, tunc homines *hirsuti* seu *pilosi* vocantur. Fetus aliquando toti pilosi nascuntur, feminæ barbatae & homines in tota facie pilosi fuere visi. In ovarii, aliarumque partium atheromatibus frequenter pili crispi & alii inveniuntur. Sic etiam in omento, in ventriculo pili effloruerunt, lingua non raro pilosa evadit. Pilam capillorum super musculum rectum abdominis, & in carne bubula folliculum, in quo intricati pili erant, descripserunt Authores. V. ILL. HALLERI *elementa Physiologie* T. V. p. 32. & 33.

TRICHOMA.

Est morbus contagiosus, in quo capilli mediante humore viscido, in cirrhos vel tricas tam mirifice inter se contorquentur, ac conglutinantur, ut nulla arte iterum extricari possint.

Hic morbus, qui etiam *Plica polonica* dicitur, toti *Sarmatiae* hinc & *Russiae* & *Tartariae* est endemicus, in aliis regionibus vix conspicuus.

CAUSA PROXIMA trichomatis est peculiare miasma, cujus indoles, atque origo adhucdum ignoratur. Nec aqua falsa vel bituminosa, nec alimenta viscida, nec sordities capitis, aut neglecta pestinatio, nec lues venera id malum producant, cum exteri & advenæ ab his causis non afficiantur.

MIASMA PLICOSUM, per nullum aliud organum nisi per cutem critice evacuari se finit. Nulli ætati aut sexui parcit, propagatur etiam in proles, & exteri per coitum aut usum stragulorum vel vestimentorum, sudore plicati conspurcatorum, hoc morbo inficiuntur. Malum ut plurimum incurabile est. Multi id quoad vivunt citra noxam circumferunt, & abscissa vel decidua plica sponte iterum renascitur.

SYMPTOMATA tetri hujus morbi hæc sunt

ANTE ERUPTIONEM per plures menses atrocissimus capitis dolor & arthritidis variarum junctura-

rarum, quandoque spasmi vel convulsiones, cordis palpitationes, delirium, mania, febris intermittens vel acuta observatur. Permultis visus hebescit aut profus cæci fiunt, alii epiphora, aurium tinitu, & surditate afficiuntur. Nonnulli pica & lancinante dolore sub sterno, atque femina inordinato menstruorum fluxu a latente plica laborant.

In aliis artuum torpores, tumores, scrophulæ, ulcera, exostoses, & caries, ut in lue venerea observantur. Imo quandoque morbus in ipsum cranium defævit, Ungues manuum ac pedum corrumpuntur, quod symptoma raro abest.

SYMPTOMATA PLICÆ ERUMPENTIS. Tandem viscidus capitis sudor sub horripilatione & febre, sæpe intra noctem unicam, qua in vertice complicatio capillorum incipit, omnium symptomatum, & atrocissimorum quandoque dolorum perfectam cessationem imponit.

SPECIES plicæ sunt 4. respectu figuræ.

1. *Capilli* vel in densam massam, quæ instar *mirræ* seu *pirreti* totum caput tegit, complicantur.
2. Vel in aliis instar *panni laci* & crassi atque aliquot librarum gravis a capite propendent, vel
3. In aliis autem plica instar *funiculi cirrosi* a capite ad dorsum, imo in aliquibus ad calcaneum usque extenditur.

4. Datur demum *plica spuria*, quæ a neglecta pe-
 linatione & sorditie capitis nascitur.* Atque
 consueta plicæ symptomata non habet.

CURATIO cum antidotum hujus miasmatis adhuc de-
 sideretur, hinc indicatio est

1. Ut *latens* miasma excernatur,
2. — *excretum* non repellatur, aut
3. — *retrogressum* iterum in capillitium revocetur.

LATENS miasma ad excretionem invitatur 1. ope fo-
 mentorum calidorum, capillitio capitis diu appli-
 catorum. *Lycopodium, branca ursina & flores ar-
 nica*, in aqua vel cerevisia cocti, specificè ad hunc
 scopum laudantur. 2. *Interne* idem decoctum
 vel infusum cum sale succini, aut viperarum
 tamdiu exhibetur, donec symptomata remit-
 tant & plica prodeat.

In casu graviore adhibentur vesicatoria ad nucliam,
 theriaca, tinctura metallorum, pulvis ex sulphu-
 re aurato antimonii, aquila alba & camphora.
 Decoctum sarsaparillæ & radicis serpentariæ vir-
 ginianæ.

Unguibus apponatur cera rubra mollis ad sigillan-
 tum usualis.

RETROGRESSUM miasma iisdem remediis revocatur.
 Purgantia valentiora, emetica, mercurialia, nitrosa
 copiose data, atque venæsectio morbum valde
 exasperant. Rescisio plicæ & capillorum est
 summe

* V. VACAT *Memoire sur la plique polonoise.* p. 46.

summe exitialis, cum pessimi exinde morbi subsequantur. Sed spontaneus plicæ delapsus, qui verò admodum raro contingit, subinde salutaris fuit.*

FISSURA CAPILLORUM.

Est spontanea dehiscencia capillorum in duo vel plura filamenta.**

Rarissime vel nunquam ad cutem usque capilli finduntur, sed tantummodo in fine extremo.

CAUSA PROXIMA est capillorum aridura, vel vitiosus succus, vel abundantia succi capillaris. Hinc capilli fissi sæpe defluunt.

CURATIO exigit ut capitiluvia ex herbis aromaticis & recens unguentum pomatum adhibeatur. *Inserne* dentur, quæ sanguinem purificant.

CA-

* Interim tamen tonsio capitis aliquando utilis fuit. De plica valde immunda tonsione capitis sanata observationem habet **TRIOEN** v. ejus *observationes*. *Cl. Prof. Pragensis MIKAN* curavit feminæ, jam a multis annis plicosæ, capillos abscindi; altero die enormis capitis dolor, vertigo & debilitas sequuntur, multa remedia gratis tentantur, omnia in pejus ruunt; demum capilli penitus abraduntur, & sic hæc femina integre convalescit.

** Græcis hic morbus dicitur *Dichophyia*.

CANITIES.

Est coloris capillorum mutatio in album vel gryseum colorem.

CAUSA PROXIMA esse videtur exsiccatio seu aridura bulborum capillarium.*

SPECIES sunt

1. CANITIES SENILIS, quæ senectutis est naturalis effectus. Quibus venerabile hoc senectutis ornamentum displicet, hi caput suum cæsarie adscitia tegere, aut frequenti pectinatione cum pectine plumbeo colorem nigrum inducere tenentur. Sunt demum, qui cum solutione lapidis infernalis capillos nigricant.
2. CANITIES PRÆMATURA, quæ in ætate juvenili vel virili jam contingit. Hæc canities sæpe hereditaria est, sæpe magnum terrorem, aut morbum sequitur.* *Tractatur* ut canities senilis.

IN-

* In senibus, omnibus in regionibus capilli canescunt, cum solus nunc epidermidis color supersit exhausta medulla, a quo color erat, & pellucidi sunt ut vitrum album dicit ILL. HALLERUS, bulbos etiam minores esse ajuat.

* Subito aliquos a terrore canuisse multi auctores sunt V. ILL. HALLERI *elementa Physiol.* T. V. p. 37.

INDEX GENERUM.

	PAG.		PAG.
A.			
Achor. V. Scabies capitis		Condyloma	90
Acrochorda	87	Cristæ	91
Acrothymium V. Porrum	87	Comedones	110
Albor	33	Crinones	110
Alopecia	112	Crustæ	67
Alphus	32	— capitis neunatorum	70
Aphthæ	95	Crusta lactea	71
Anseria cutis	62	D.	
Aquila V. hydatis	53	Desquamatio	78
Arctura unguis	115	Dichophyia	123
Area	117	E.	
Asperitas cutis	86	Ecchymoma	26
B.		— unguium	112
Bacchia	18	Elephantiasis	64
Bullæ	56	Ephelis	15
— solitaria	56	Epinyctis	54
Boa V. Sudamen	52	Erythema	20
C.		Eschara	68
Callus	82	Esferæ	24
Callositates	82	Esthiomenos V. herpes	60
Calvities	117	Exanthema labiale	77
Cancer aquaticus	97	Exanthema subaxillare	77
Canities	123	Excoriatio purulenta	93
Cicatrix	83	— cruenta	99
Clavus	85	Excreſcentiæ	87
Corona venerea	24	Exuvia epidermidis	78
Cornua cutanea	89	F.	
		Ficus	91

	PAG.
Fissuræ cutaneæ.....	97
Flavido.....	18
Formica. V. Myrmecium.....	88
Frambæsia.....	92
Fuscido.....	17
Furfuratio.....	78
Fucata cutis.....	37

G.

Grutum.....	59
Gryphosis.....	112
Gutta rosacea.....	18

H.

Herpes.....	61
Helminthiasis.....	106
Hepaticon.....	15
Hirsuties.....	118
Hydatis.....	53
Hystriçiasis.....	90
Hydroa.....	52

I.

Ichthiosis.....	81
Ictus ab insecto.....	102
Ignis sancti Antonii.....	55
Insecta cutanea.....	104
Impetigo.....	79
Intertrigo.....	93
Jonthos.....	59

L.

Lentigo.....	15
Lepros.....	73
Luce.....	32
Lichen.....	22
Livor.....	27
Lunula.....	111

M.

Maculæ.....	14
— venereæ.....	23
— scorbuticæ.....	28
— gangrænosa.....	28
— maternæ.....	33
— artificiales.....	36
Madarosis.....	117
Malum mortuum.....	76
Malis.....	107
Melas.....	29
Melasma.....	30
Mentagra.....	76
Miliare.....	53
Milium.....	59
Molusca.....	87
Morphæa flammea.....	34
— alba.....	32
— nigra.....	29
Morbilli.....	22
Morpiones.....	105
Morsus.....	101
Myrmecium.....	88

N.

Nævus.....	33
Nigredo.....	31
Noli me tangere.....	62
Noma.....	30

O.

Ophiasis.....	117
---------------	-----

P.

Palor.....	33
Papulæ.....	58
Pediculi.....	105

	PAG.
—— inguinales	105
Pemphigus	57
Pians	92
Petechiæ	28
Phlyctenæ	52
Phthiriasis	105
Phyma	56
Phygethon	64
Pluca	120
Porriço	79
Porruum	87
Porcellanæ	24
Pressura	100
Psydraciæ	24
Punctura	101
Purpura V. Miliare	53
Pustulæ	38
—— solitariæ	38

R.

Rhagades	98
Rubedo	25
Rubeola	22
Rugosa cutis	86

S.

Sacer ignis V. Zona	55
Scabies	39
—— capitis	68
Scarlatæ	23
Scissura	100
Seline	111
Serpigo	60
Sirones	109
Stigma	20
Stigmatosa cutis	20
Squamæ	77

	PAG.
Sudamen	52
Sycossis	91

T.

Tinea	72
Terminthus	52
Tsómór	63
Trichoma	120
Tyriasis	81
Tuberculum	62
Tymus	91

V.

Varicellæ	50
Variolæ	44
Variiegata cutis	36
Varus	59
Verruca	87
Unctuosa cutis	38
Unguium morbi	111
Vesiculæ	52
Vesiculæ cristallinæ geni- talium	54
Vibex	27
Vitiligo	75
Urticatæ	23
Uritis	54
Vulnera cutanea	99

X.

Xerafia	119
-------------------	-----

Z.

Zona ignea	55
—— herpetica	61
Zoster	55

OPERA AUTHORIS LATINA.

Primæ lineæ anatomes.

Compendium institutionum chirurgicarum.

Aphorismi de cognoscendis & curandis morbis chirurgicis.

Selectus materiæ chirurgicæ, cum elencho instrumentorum & fasciarum.

Pharmacia chirurgica.

Novum systema tumorum.

Doctrina de morbis cutaneis.

Methodus nova & facilis argentum vivum, ægrotis lue venerea affectis, exhibendi.

Die Werke des Autors in deutscher Sprache.

Anfangsgründe der chirurgischen Vorbereitungswissenschaften.

Materia chirurgica.

Chirurgische Pharmacie.

Auswahl der chirurgischen Arzneymittel nebst einem Verzeichniß der Werkzeuge und Bandagen.

Lehrsätze der praktischen Wundarzneymissenschaft 2. Theile.

Neue Methode den mit der Luffseuche angesteckten das Quecksilber zu geben.

Neues Lehrgebäude von den Geschwülsten.

Sammlung chirurgischer Bemerkungen.

Anfangsgründe der Geburtshilfe.

Pocro, Abhandlung von der Mastdarmhistel, aus dem Englischen übersetzt.

Gleming, Abhandlung von der außergroßen Fettigkeit, aus dem Englischen übersetzt.

